

ՌԴ ԱԳՆ. «Տակախրանական նոր դասժամիչոցները իշխանափոխության փորձ են»

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը Իրանի դեմ ուղղված նոր դասժամիչոցները համեմատել է վարչակարգը փոխելու փորձի հետ: Այդ մասին հաղորդում է Ինտերֆաքս գործակալությունը:

«Իրանի դեմ ուղղված հավելյալ դասժամիչոցները, ինչպես

նաեւ հնարավոր ռազմական հարվածը, միջազգային ընկերակցությունում, անկասկած, կրկնվել են որդեկան թեմանի վարչակարգի փոփոխմանը միջավայրում գործողություններ», գործակալությանը սված հարցազրույցում հայտարարել է ՌԴ փոխարտգործնախարար **Գեորգի Գաշվիլով**:

ԱԳՆ-ում գտնվում են, որ «ՄԱԷ-ի ԱԿ-ի գծով Իրանի վրա ներգործելու դասժամիչ ձեռնարկումները լիովին սղառել են իրենց», եւ որ դրանց շրջանակներից դուրս ելող որեւէ բան «կաող չունի միջուկային զենքը չսարածելու ռեժիմի ամրադրման հետ»:

Մասնավորապես Արեւմուտքի ղեկավարներում միակողմանի դասժամիչոցների ձեռնարկումը «բացասական ազդեցություն է գործում Իրանի բնակչության եւ սնեստության վրա եւ թուլացնում Իրանի միջուկային ծրագրի կարգավորմանն ուղղված ջանքերը», նշել է Գաշվիլով:

Ավելի վաղ՝ 2012-ի հունվարի 1-ին, ԱՄՆ-ը դասժամիչոցներ էր ձեռնարկել Իրանի Կենտրոնական բանկի դեմ: Բացի դրանից, Եվրոմիությունը մնաւրում է իրանական նավթի ներմուծումն արգելելու հնարավորությունը: Որոշում ղեկ է ընդունվի հունվարի 23-ին, սակայն Բլումբերգ գործակալության սվալմերով, շահ հավանական է, որ որոշման ընդունումը կես սարով հետաձգվի:

Սողոմոն Իմաստունի մեթոդը

Ես չգիտեմ՝ որքան իմաստուն էր հրեաների Սողոմոն Իմաստունը արհամարհանալ հաստատ կանանցից զլուխ հանում էր, այլադեպ 400 կին չէր դադար, 600-ից ավելի էլ հարձ, ու դեռ՝ սիրս ունենալ հրաշալի սաղմոսներով այդդեպ գովերգելու իր գեղուհիներին: Յին կսակարանում ցույց է տրվում, որ նա հրաշալի հասկանում էր նաեւ մայրական հոգեբանությունը: Երբ երիտասարդ երկու կանայք գանգատով եկել էին նրա մոտ վիճարկելու նորածին երեխայի դասնակելիության հարցը, Սողոմոն արհադասավորը երեւութապես դաժան վճիռ կայացրեց՝ հրամայեց երկու կես անել երեխային եւ ամեն մի կեսը սալ կանանցից յուրաքանչյուրին: Երեխայի իսկական, հարազատ մայրը մեջ ընկավ իսկույն եւ արհադասավորից խնդրեց չանել այդ բանը, այլ երեխային ողջ եւ առողջ սալ մյուս կնոջը, միայն թե կենդանի մնար իր գավակը: Անուշահ նա հույս ուներ, թե եւ Յին կսակարանը ոչինչ չի ասում այս մասին, որ զուգե մի օր այդ երեխան կլինեւ իրենը:

Յինա՝ Թբիլիսիում եւ ընդհանրապես Վրաստանում հայոց եկեղեցիների դարազան:

Հունվարի 9-ին հրդեհի եւ հրեցների կողմից միջանոթական դասժամով Թբիլիսիի Սուրբ Նեան հայկական եկեղեցին հայտնվեց վերջնական փլուզման վանգի առջեւ, ինչպես դրանից առաջ Վրաստանի իշխանությունների մեղով ու մեղ-

սակցությամբ նույն վանգին էին ենթարկվել Շամխրեցոց Կարմիր Ավեսարան, Սուղմեցոց Սուրբ Գեորգ եւ եւս երկու հայկական եկեղեցիներ:

Վրաստանի մայրաքաղաքի ամենակենտրոնում գտնվող Սուրբ Նեան եկեղեցում դասահածին բնակարանաբար առաջինն արձագանքեց հայկական կողմը՝ հայությունը Վրաստանում, Հայաստանում, Հայոց դեռությունն ու Մայր աթոռը: Հայկական կողմի ահազանգը շուտով դարձավ ահազանգ ու բողոք, մինչ վրաց կողմը, առանց իրական ահազանգության, գրեթե անսարբեր ու ի միջի այլոց արձագանքեց՝ իր հերթական խոստումները մի կերպ բաց թողնելով, հավանաբար վախենալով, որ արագ արձագանքումը կհեռանալեւ ու կընկալվեւ իրեն հաստատում այն ձեւարկության, որ այդ եւ մյուս եկեղեցիները հայադասկան են, հարազատ ծնունդը եւ ստեղծագործությունը հայ ժողովրդի:

Ավելորդ զգուշացումներ: Հենց հայկական շուտապես արձագանքը, բողոքն ու դասահանքը ցույց են

սալիս, մի ավելորդ անգամ, թե ո՛վ է հարազատ մայրը այդ եւ մեր մյուս կառույցների՝ առանց Սողոմոն Իմաստունի կիրառած մեթոդին կամ, նորոյա արհադասությամբ, թեսթին: Սուրբ Նեանի եւ մյուս մի քանի եկեղեցիների դասկանելիության հարցը վիճարկելի չէ ոչ մի աշխարհում, ոչ մի դասավորարարի առջեւ:

Եվ շահ ճիշտ է վարվել Մայր աթոռի Գեորգույն հոգեւոր խորհուրդը, որ իր վերջին հայտարարության մեջ կոչը հղել էր ոչ թե վրաց կաթողիկոս-դասիարհին, այլ իշխանություններին: Վրաց եկեղեցին այս դարազայում եւ ընդհանրապես հանդես է գալիս Սողոմոնի առակի կեղծ մոր դերում, որի համար երեխայի ճակատագիրը բնավ կարեւոր չէ: Հետեւաբար մեր ձեռնարկը ղեկ է ուժեղանա վրաց իշխանության վրա՝ հաշտ Եվրոմիությանը եւ համաբարհային եկեղեցական կառույցների՝ նրան դասասխանափոխության առաջ կանգնեցնելու արդարության վերահաստատման, երեխային ողջ եւ առողջ իր հարազատ մորը վերադարձնելու գործում:

Տ. ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Մեծ հեսախոյզի վերջին ճանադարհը

Հայազգի անվանի հեսախոյզ, ԽՍՀՄ հերոս Գեորգ Վարդանյանին երեկ հողարկավորեցին Սոսկվայի Տրեկուրովյան գերեզմանոցում, որտեղ, ի թիվս առաջավոր հեսախոյզի հարազատների, գործընկերների, այցելել էր նաեւ ՌԴ վարչադես Վադիմիր Պուսիմը: Նա Վարդանյանի շիրմին ծաղիկներ դնելուց հետո գրուեց այրու՝ Գոհար Վարդանյանի հետ: Ավելի վաղ ՌԴ վարչադեսը ցավակցական հեռագիր էր հղել հեսախոյզի ընտանիքին, որում մասնավորապես ասված էր. «Գեորգ Վարդանյանը մեծ, փայլուն եւ

Գեորգ Վարդանյանի անբեկանելի ու անկեղծ հայրենասիրությունը ընդգծեցին բոլոր ներկաները. ԱՊՀ-ի գործադիր արհուդար Սերգեյ Լեբեդեւը, Եվգենի Պրիմակովը, Հայաստանի Ազգային անվանագոյրյան խորհրդի արհուդար Արթուր Բաղդասարյանը, Ազգային անվանագոյրյան ծառայության ղեկավարի տեղակալ Գարեգին Մխիթարյանը, այլ գործընկերներ: Մեծ հեսախոյզի վերջին հրաժեշտ արարողությանը ելույթ է ունեցել նաեւ ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ի գաղտնի հեսախոյզության նախկին ղեկավար Յուրի Դրոզդովը, ում ղեկավար

Նախիջեանում կհանդիմեն Ադրբեյջանի, Իրանի եւ Թուրքիայի արտգործնախարարները

Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարար Ահմեդ Դավութօղլուն դասրասվում է այցելել Ադրբեյջան, ավելի սույզ՝ հենց Նախիջեան: Թուրքական լրատվամիջոցների տեղեկացմամբ՝ հունվարի

17-ին կայանալի այցելությանը նախատեսված է հանդիմում Ադրբեյջանի եւ Իրանի արտգործնախարարների հետ:

Հաշտի առնելով վերջին շրջանի Իրան-Ադրբեյջան լարվածությունը

ու հակառակ դիրքին հավակնորդ իրանա-թուրքական հարաբերությունների առերեսույթ ջերմացումը՝ օրակարգի թեմաների առնչությամբ կանխատեսումները կարող են բազմազան լինել: Ա. Տ.

Գործով անցնող վկան խոստովանում է, որ մասնակցել է բենզինի յուրացման գործին, սակայն մանրամասներ, թվեր չի հիշում

հերոսական իրադարձություններով լի կյանք աղբրեց: Նա բարձրագույն որդեգրում էր եւ հայրենակցի արհադասության արտգործում իրավամբ լեզունդար էջեր է գրել: Այս ուժեղ, խիզախ մարդու եւ իսկական հայրենասերի մասին վառ հիշողությունները ընդմիջեւ կմնան մեր սրտերում»:

Ցավակցական հեռագրեր եւ ծաղկեղալներ ուղարկել են նաեւ Հայաստանի նախագահ Սեւր Սարգսյանը, ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւը, ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանը: Վարդանյանի շիրմին ծաղկեղալ էր դրել նաեւ Ռուսաստանի հայերի միության դասվիրակությունը՝ Արա Աբրահամյանի զվարակությամբ:

ությամբ են ծառայել Գեորգ Վարդանյանն ու նրա կինը՝ Գոհար Վարդանյանը: Հենց Դրոզդովն էլ ժամանակին Վարդանյանին ներկայացրել է ԽՍՀՄ հերոսի կոչման. «Երբ ես ներկայացրի Վարդանյանին հերոսի ուկե շահանումով դարգեատելու համար, կուսակցության կենտրոնական կոմիտեում չէին հավաստում եւ ինձ հարցրեցին. մի՞թե մի մարդը կարող է այսքան բան անել, որքան արել է Գեորգը», ասել է Դրոզդովը՝ ելույթի վերջում ներողություն խնդրելով Գեորգ եւ Գոհար Վարդանյաններից. «Հանգամանքների բերումով մեմք չկարողացանք թեթեւացնել ձեր կյանքը»:

ԼՈՒՍՏԻԿ ԶՐԻՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Մոսկվայից՝ հասուկ
«Ազգ»-ի համար

ՀԱՍՏԻԿ ԶՐԻՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Կենտրոն եւ Նոր-Մարա առաջին աշխարհի դասարանում երեկ շարունակվեց բենզինի յուրացման գործով դասավարությունը: Հիշեցնենք, որ ճանադարհային ոստիկանության նախկին ղեկավար Օհանյանը մեղադրվում է մարզային ճանադարհային ոստիկանությանը հասկացված բենզինի զգալի մասը յուրացնելու մեջ, ինչի դասժամով դեռությունը մեծ չափերի վնաս է հասցրել: Բենզինի յուրացման գործում մեղադրանք է առաջարկվել նաեւ ճանադարհային ոստիկանության սնեստական բաժանմունքի ղեկավար Լեւոնյանին, տեխնիկ Սամվել Մախմուրյանին ու 2-րդ սղայական գումարակալի հրամանատար Սեւիան Կարախանյանին: Սահմանված կարգով երեկ դասարանը լսեց վկաներից 4-ին:

Տուժողի՝ ճանադարհային ոստիկանության ներկայացուցիչ ժիւրյալ Կարադեյանն աշխատում է ճանադարհային ոստիկանության իրավաբանական բաժնում: Բացառությամբ իրենական գործի, նա բենզինի յուրացման գործի վերաբերյալ որեւէ փաստաթուղթ չի կարդացել: Գործի վերաբերյալ չի եղել զեկուցագիր կամ ծառայողական մնություն: 4 սարվա դաստնավարման ընթացում տե-

սուչներից բենզինի դակասի մասին որեւէ բողոք չի սացել: Որդեսուժող կողմ ճանադարհային ոստիկանությունը փոխհասուցման մասին առաջմ հայցադիմում չի ներկայացրել:

Կարեն Օհանյանը ճանադարհային ոստիկանության առաջին սղայական գումարակալի 2-րդ վաշի հրամանատարն է: Պաշտոնը զբաղեցնում է 2007-ից: Իր ենթակայության սակ ունի 72 աշխատող եւ 24 մեքենա: Յուրաբանչյուր ամսվա համար նա Սամվել Մախմուրյանից կսրոնով եւ ստրագրությամբ սսանում է 350 լիտր բենզին, որը բաժան-

վում է աշխատակիցներին: «Երբեւէ չի եղել, որ կսրոնում ստրագրեն, սակայն վառելիի չսսանաւ կամ սսացած եւ ստրագրած բենզինի թվերը սարբեր լինեն», ասում է Օհանյանը: ԵՌ-ի առաջին սղայական գումարակալի 3-րդ վաշի հրամանատար Արմեն Սարգսյանը նույնպես գործով անցնող վկա է: Նա էլ ամսական 2 անգամ Սամվել Մախմուրյանից բենզին է սսանում 32 ոստիկանական մեքենաների համար: Նա նույնպես բենզին սսանալու հետ կաղված երբեւէ որեւէ խնդիր չի ունեցել:

Տես էջ 3

Տրանս Դինֆի սղանության 5-րդ սարելիցի միջոցառումներ Բյուսելում

2007 թ. հունվարի 19-ին Սամբուլում ներգործող սղանվեց «Ալյու» թերթի խմբագրախումբի Տրանս Դինֆի: Նա ընդամենը 56 սարելիցի էր: Նրա մահվան 5-րդ սարելիցի կադավրային զանգված միջոցառումներ են կազմակերպվում սարբեր երկրներում, այդ թվում՝ Բելգիայում:

Բյուսելից մեր ստացած տեղեկատվության համաձայն, Բելգիայի ժողովրդավար հայերի միությունը բնակչությանը կոչ է արել 2012 թ. հունվարի 19-ին, ժամը 19-ին Բյուսելում հավաքվել Իսելի երջանում գտնվող Ամրի Միտո դուրակում, Հայոց ցեղասպանության զոհերի հուշահամալիրում և Բյուսելում հուշահամալիրում: Միության հրատարակած կոչի մեջ մասնավորապես ասվում է, որ Տրանս Դինֆի Հայոց ցեղասպանության վերջին զոհն է, որին մոռանալը «կնշանակի մեր նրան սղանել երկրորդ անգամ»:

Հայկական նույն միությունը 2012 թ. հունվարի 21-ին, ժամը 16-ին Բյուսելում կազմակերպում է

հրատարակային դասախոսություն «Ազատաստան վարչակարգ Թուրքիայի ժխտողական իշխանության ներքին» թեմայով: Բանաստեղծ թուրք լրագրող Դոհան Օզգյուլընն է, որը նաև Info-Türk հաստատության նախագահն է: Այս միջոցառմանը նվիրված մեկնաբանության մեջ նշվում է, որ Դինֆի սղանությունից հետո էլ հազարավոր բաղաձայն զոհիչներ, հարյուրավոր լրագրողներ և իրավաբաններ Թուրքիայի զինվորական-իսլամիստական նոր վարչակարգի ժայռաններում բանասարկվել են ֆրոնտի, Անատոլիայի ազգային և կրոնական մյուս փոխադասությունների իրավունքների զանազանության զանազանությունները: Թուրքական կուսակցությունները փորձում են ժխտել հայերի և ասորիների 1915 թ. ցեղասպանությունը: Լրատվամիջոցների մեծ մասը ծայրակցում է Անկարայի վարչակարգին և ընդդիմախոսներին մաքսասանում ղեկավարած Եսիթին դավաճանելու մեջ:

ԱՄՆ ֆարսուղար Արթուր Բաղդասարյանը հանդիպել է Նիկոլայ Բորչյուժայի հետ

Ավարտելով այցը Բելառուսի Հանրապետություն՝ ԱՄՆ ֆարսուղար Արթուր Բաղդասարյանը գլխավորած լրատվական ժամանակը ժամանել է Մոսկվա: Ռուսաստանի Դաշնությունում ՀՀ դեսպանատանը ԱՄՆ ֆարսուղար Արթուր Բաղդասարյանը հանդիպել է ՀԱԿԿ գլխավոր ֆարսուղար Նիկոլայ Բորչյուժային: Հանդիպման ընթացքում ֆունկցիոնալ է ՀՀ-ՀԱԿԿ համագործակցության խնդիրների լայն շրջանակ և հանգամանալից անդրադարձ է կատարվել Երևանում ստորագրված ՀԱԿԿ Երջանակներում համագործակցության միջոցառումների ծրագրին և ժամանակացույցին՝ ներառյալ «Կանալ», «Նելեգալ», «Պրոկալի» միջոցառումների իրականացմանը, որոնք առնչվում են տեղեկատվական անվտանգությանը, ապօրինի միգրացիային և թմրամիջոցների անօրինական Երջանակային դեմ լուրջ խնդիրներին: Զննարկվել են նաև 2012թ. Հայաստանում ՀԱԿԿ արագ արձագանքման հասնակ ստորաբաժանումների գործառնությունները:

ԱՄՆ ֆարսուղար Արթուր Բաղդասարյանը գլխավորած լրատվական ժամանակը ներկա կլինի նաև հայ անվանի հետախույզ Գեորգ Վարդանյանի հուշարկավորման արարողությանը:

Երեկվա գույնը

Ուրբաթասաներեքը սասանայական համարողների միսիկների ջգրու երեկվա օրը հոսեց իր հանգով՝ ոչինչ չէր սնում սնահավասների «բա ուր առում էինք», եւ Աննուուկան բնավ էլ չթափեց ձեթը: Սակայն մեր ուրբաթասաներեքը հասկաղես ու առանձնաղես Ես սովորական օր էր եւ հինգ-Եսթթիսասներկուսի Ես բնականոն Եսունակությունը՝ լցված մեր առօրյա կյանքի, այդ թվում այդ առօրյայի մասնիկ ֆա-

ջանյանն էլ գնում է Եմիություններ՝ դեսղան: Դե ուր գում են՝ մի բան գիտեն, էլի, աղբյուրներին մոտ կանգնածները, հո մեզ նման խողովակաԵսթից ջուր չեն խմում: Վարչաղես Տիգրան Սարգսյանն էլ, ըստ աղբյուրների ֆոֆին կանգնածների, հալլա-հալլա, նոր խորհրդարանական ընտրություններից հետո դառնալու է Ազգային ժողովի նախագահ, ու այդ դասնառնով այժմ իր աԵսթասկազմի ղեկավարի տեղակա-

խաչարյանին, ով սրանքներեքից կախված էր անվանել կառավարության սնեսական ֆառաֆականությունը):

Վաս բաներ, այնուամենայնիվ, եղել են երեկ՝ Արարաթի մարզի Գեղանիս գյուղի մոտ Հրազդան գետում 42-ամյա մարդու դիակ էր հայտնաբերվել, չիմացան միայն՝ Գագիկ Շամբայանը հասել-նկարել է այդ դժբախտությունը, ու արդեն օրվա հանգույն այդ սահմնկեցուցիչ դասկերները մեր լրատվական կորիֆեյներն իրենց սենսացիոն սայթերում տեղադրել էին: Հեղինակ Բիսարյանն էր ասել՝ ի՞նչ եմ կախվել ՕԵԿ-ից, իսկ ավելի ստույգ. «Կախվել են ՕԵԿ-ից, որքան ՕԵԿ-ն ուժեղանում է, այնքան խանդի ասիճանը բարձրանում է»: Մոսկվայում դայթած ռեսուրանի սնորեմին էին ձերբակալել թարսի ղեկավար Սուրեն Մկրչյանին: «Երեւան սիթիում» էլ առեսուրն էն չէր՝ մարդիկ ունեցած-չունեցածով Սոր սարի են արել, ու մի մածուն, 5 ձու առնելը հերոսության նման է, ու երեկ դրա համար էլ երեկ գիտեր դեղի համարադեսությունը գլխավոր սնածառ էր արժանանում «Կոկա-կոլայի» բեռնասարների Եսարայունը՝ մարդկանց ձի գովազուցիչ բաժանելու: ՀՀ-ն էլ մի արատառց միս չի արել ու մի ֆանի մարդու չի հանել գործից, որ ողջ ֆաղաֆն էլ մասին խոսի ու մոռանա փող չունենալը: Բայց դե ուր բալանսի բերեմ երեկվա օրը՝ դժբախտություններն ու ուրախությունները վիճակագրության անենացածր միտի սահմանում էին, գերեջանիկ մարդիկ համարյա՝ միտթ, սա էլ սովորական բան, ֆանի ուր սարբեր միջազգային հարցումները նշել ու նշում են, թե անենաաղեբջանիկ մարդիկ հայերն են: Մի խոսքով՝ սովորական ու գործողեղանակում մի օր էր երեկվա ուրբաթասաներեքը, ու ինչդեռ միջին վիճակագրական հայն է ասում՝ էսղես մնա-չկատանա, էլի գոհ եմ:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՇԱՍՏՅԱՆ

ղաֆական կյանքի համար սովորական դարձած ասեկոսներով, առավել ստույգ՝ ֆաղաֆական ծականուրությամբ: Մի կողմից ՀՀ-ական Գագիկ Մեխիյանն էր մեծանասական կարգի վերացման դեմ նախաձեռնությունը դողուլիսական փուչիկ անվանում, մյուս կողմից «Մառանգության» Ասեֆան Սաֆարյանն էր օմֆացումը՝ դո՛ւր ուր էիք, ու այդ հարցը բարձրացնում էին, իսկ Տիգրան Կարաղեսյանն էլ, չնայած համաձայնականաստեր է, սակայն ուղես բարձր հեղինակություն մեծանասականով է իր թեկնածությունը դնելու, բարձր հեղինակությունները դրա իրավունքն ունեն: Բա՛:

լին ուզում է ուղարկել ԱԺ աԵսթասկազմի ղեկավար՝ Բասիոնը գրավելու, հեսախույզ է ուղարկում ֆաստրեն՝ հեսո ոսֆի տեղ անելու ու Բասիոնը հեսագայուն հեսո գրավելու համար, դանիմայե:

Ֆուհ, Եունչս կսրվեց երեկվա օրվա բանավոր ու գրավոր փուչ խոսակցությունները մի տղի բերելով: Մի խոսքով՝ մի սովորական ուրբաթասաներեք, ու առանց միսիկական սնահավասության: Բայց երեկ մի անեստ ազդեցություն, այնուամենայնիվ, օրվա հին բնութագիրը ներկայի վրա ունեցել էր, այլաղես մեր ֆաղաֆականներից ոման ֆեսակ-սեսակ սարօրինակ խորհուրդներ չէին տա, թե՛ «ոմանց խորհուրդ կսայի բառերից հանկարծ չկախվել, այլաղես կախված կմնա ու համենայն դեղս՝ ազգանուններ չօգտագործել» (Վարդան Այվազյանը՝ Վահագն

ՀՀ վարչաղեսը գոհ է լրատվամիջոցների աԵսթասանից

Ավանդույթի համաձայն, երեկ վարչաղես Տիգրան Սարգսյանը հին տնարով Սոր սարին նշելու հասնակ ընդունելություն էր կազմակերպել հանրապետությունում գործող ՀԱԿԿ-ների ներկայացուցիչների համար: Բազմաթիվ բարենաղթաններից հետո վարչաղեսը նեց, ու անցած սարի էլեկտրոնային լրատվամիջոցները բուռն հարթարժակ են արձանագրել, որը դայանակավորված է ինեսերնեցից օգտվողների թվի առով (400.000):

Վարչաղեսը Ենրհակալություն հայտնեց լրատվամիջոցներին 2011-ին ծավալած աԵսթասանի համար:

«Չաֆազանց դասախանասու գործունեությամբ է այսօր գեղղվում զանգվածային լրատվական դաԵսթ եւ Ես դժվար է թերագնահատել ձեր աԵսթասանը: 2012 թվականին եւ ձեզ ցանկանում են լավատեսություն, որովհետեւ ինչ ու մենք ձեզ հես կցանենք, այն էլ ձեզ հես հավաքելու ենք...»:

Ձերն գույցները այնուհետեւ Եսունակվեցին տնական սեղանի Եսուրը, վարչաղեսը մեկիկ-մեկիկ մոտենում ու բարենաղթաններ էր հղում, լսում ու ֆննարկում առաջարկներ, կատարում ու նաեւ անեկողոներ դասնում: Ինչդեռ անցած սարի, այնղես էլ այս սարի անկեղծ ու ջերմ աԵսթասանային մթնոլորտ, կարելի է ասել, արդեն աղահովված է:

Մ. Մ.

Արսակարգ դեսղանորդ եւ լիազոր նախարար դիվանագիսական ասիճանի նոր Եսուրիայները

Հայասանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի համանագրով Հայասանի Հանրապետության արսակարգ դեսղանորդ եւ լիազոր նախարարի դիվանագիսական ասիճան է Եսուրիվել մի Եսարֆ դաԵսոնյանների, այդ թվում՝ դեսղանների:

Նախագահի մամլո գրասենյակի տեղեկացմամբ՝ արսակարգ դեսղանորդ եւ լիազոր նախարարի ասիճան է Եսուրիվել նախագահի աԵսթասակազ-

մի արսաֆին կաղերի վարչության ղեկ Արսակ Աղիսոնյանին, արսաֆին գործերի նախարարության «Պեսական արարողակարգի ծառայություն» գործակալության ղեկի դաԵսոնակատար Վարդան Աղայանին:

Նման կոչման են արժանացել նաեւ Իրանում Հայասանի դեսղանության արսակարգ դեսղանորդ եւ լիազոր նախարար Գառնիկ Բաղայանը, Թուրքիանսանում Հայասանի

արսակարգ եւ լիազոր դեսղան Վլադիմիր Բաղայանը:

Այսուհետեւ դիվանագիսական այդ ասիճանով կգործեն Հյուսիսասլանսյան դայանազարի կազմակերպությունում Հայասանի առաքելության ղեկավար Արմեն Եղիգարյանը, ԱԳՆ Եվրոպայի վարչության երկղող հարաբերությունների 1-ին բաժնի վարիչ Անահիտ Թովմասյանը, Իրանում Հայասանի դեսղանության արսա-

կարգ դեսղանորդ եւ լիազոր նախարար Ռուբեն Խարազյանը, Հնդկաստանում Հայասանի արսակարգ եւ լիազոր դեսղան Արա Հակոբյանը, Հայասանի արսաֆին գործերի նախարարի խորհրդական, ԱՊՀ վարչության ղեկի դաԵսոնակատար Արմեն Ղեւոնդյանը, Վրաստանում ՀՀ արսակարգ եւ լիազոր դեսղան Հովհաննես Մանուկյանը:

Ա. Տ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
 Հրատարակության ԻԿՍ արհի
 Հիմնաղի եւ հրատարակիչ
 «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
 Երևան 0010, Հանրապետության 47
 e-mail: azg@azg.am
 azg2@arminfo.com
 www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
 ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻԲԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
 ՊԼՈՒՅԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Հավատարմություն (գովազդ) / հեռ. 582960

Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841

Համակարգ. Եսայություն / հեռ. 582483

Շարժարկայ լրատվական ծառայություն / հեռ. 529353

Համակարգային Եսունակ
 «Ազգ» թերթի
 Թերթի միջոցի անբողջական թե մասնակի արսատումները տղաղի մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կան համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խախտարկելու են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաունի մասին օրենքի: Նիղերը չեն գրախուսում ու չեն վերադարձում:
 Գ Եստղով յօրդանները գովազդային են, որոնց բովանդակության համար խմբագրությունը դասախանասուրին չի կում:
 «AZG» Daily NEWSPAPER
 Editor-in-chief
 H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
 47 Hanrapetoutian st.,
 Yerevan, Armenia, 0010

Երեկ նախագահ Սերժ Սարգսյանը աշխատանքային այցով մեկնել էր Արմավիրի մարզ: Հանրապետության ղեկավարը մասնակցեց մարզի Բաղրամյան քաղաքի Վանանդ համայնքում կառուցվող «Նոյան» դեղատնային արտադրության գործունեության արդյունքներն ու այդ տարածքում ընկերության հեռանկարային զարգացման ծրագրերը:

Գործարանի շինարարությունը նախատեսվում է ավարտել այս տարվա ամռանը: Այն համալրելու է բնական հյութերի արտադրությանը զբաղվող «Նոյան»-ի արտադրատեսակային և մասնատեսչական մանկական սննդի արտադրության համար անհրաժեշտ խյուսեր և խսանյութեր, ինչպես նաև տոմսի

Արմավիրի մարզում նախագահին ներկայացրին գործարանների հաջողությունները

Արդեն եղնիածնի վարչական տարածքում նախագահին այցելել է «Ամստեր ֆլաուերս» և «Բիզա» հայ-հոլանդական համատեղ ձեռնարկություններն են, որոնք էլ սնկի արտադրամասի ընդլայնման նպատակով կառուցվող տարածքում են նորակառուցվող ջերմոցային սննդամթերքի արտադրություն: Սերժ Սարգսյանը վերոնշյալ ձեռնարկություններ այցելել էր նաև անցյալ տարվա ապրիլին՝ Արմավիրի մարզ կատարած աշխատանքային այցի ժամանակներում:

Այժմ «Ամստեր ֆլաուերս» ընկերության կողմից նախաձեռնած ջերմոցի կառուցման աշխատանքներն արդեն ավարտված են և առաջին արտադրամասի թողարկումը նախատեսվում է ս.թ. հունվարի 20-ից: Ջերմոցը նախագծվել է կառուցվել է եվրոպական ժամանակակից բարձր տեխնոլոգիաներով, սարքավորումները և համակարգչային տեխնիկան եվրոպական արտադրության են: Իսկ «Բիզա» ընկերությունը սնկի արտադրության երկրորդ գործարանի շինարարությունն սկսել է հունվարից, որը նախատեսվում է ավարտել սեպտեմբերին: Նշվել է, որ երկրորդ գործարանի կառուցման արդյունքում կավելանան «Բիզա»-ի արտադրամասի, և ներքին շուկայում վաճառքի, և արտասահմանյան շուկայում: Հայ-հոլանդական այս ընկերությունը առաջնորդվում է 24 աշխատատեղ: «Բիզա»-ում ամեն օր հավաքվում է միջին հաշվով 900-1000 կգ զանազան տեսակի սնկեր: Ընկերության արտադրամասի մոտ 40 տոկոսն արտահանվում է Արևելյան Միացյալ Եմիրություններ: Արդեն այս տարվա ընթացքում նախատեսվում է արձեցնել ազնվամորի ելակ:

Արդեն եղնիածնի վարչական տարածքում նախագահին այցելել է «Ամստեր ֆլաուերս» և «Բիզա» հայ-հոլանդական համատեղ ձեռնարկություններն են, որոնք էլ սնկի արտադրամասի ընդլայնման նպատակով կառուցվող տարածքում են նորակառուցվող ջերմոցային սննդամթերքի արտադրություն: Սերժ Սարգսյանը վերոնշյալ ձեռնարկություններ այցելել էր նաև անցյալ տարվա ապրիլին՝ Արմավիրի մարզ կատարած աշխատանքային այցի ժամանակներում:

Այժմ «Ամստեր ֆլաուերս» ընկերության կողմից նախաձեռնած ջերմոցի կառուցման աշխատանքներն արդեն ավարտված են և առաջին արտադրամասի թողարկումը նախատեսվում է ս.թ. հունվարի 20-ից: Ջերմոցը նախագծվել է կառուցվել է եվրոպական ժամանակակից բարձր տեխնոլոգիաներով, սարքավորումները և համակարգչային տեխնիկան եվրոպական արտադրության են: Իսկ «Բիզա» ընկերությունը սնկի արտադրության երկրորդ գործարանի շինարարությունն սկսել է հունվարից, որը նախատեսվում է ավարտել սեպտեմբերին: Նշվել է, որ երկրորդ գործարանի կառուցման արդյունքում կավելանան «Բիզա»-ի արտադրամասի, և ներքին շուկայում վաճառքի, և արտասահմանյան շուկայում: Հայ-հոլանդական այս ընկերությունը առաջնորդվում է 24 աշխատատեղ: «Բիզա»-ում ամեն օր հավաքվում է միջին հաշվով 900-1000 կգ զանազան տեսակի սնկեր: Ընկերության արտադրամասի մոտ 40 տոկոսն արտահանվում է Արևելյան Միացյալ Եմիրություններ: Արդեն այս տարվա ընթացքում նախատեսվում է արձեցնել ազնվամորի ելակ:

Գործով անցնող վկան խոստովանում է, որ մասնակցել է բենզինի յուրացման գործին, սակայն մանրամասներ, թվեր չի հիշում

1-ին էջից
ԵՌ-ի ֆինանսական բաժանմունքի ղեկավար Մանուկ Աբեղյանը ներկայացրեց Օհանյանի դատախազական ընթացքում բենզինի ֆանակի ստացման հետ կապված որոշ փոփոխություն չի եղել: Պետական բյուրոյից ստացվող 100.000 լիտրում փոփոխություն չի եղել: Նա դատարանում է, որ վերջին ժամանակահատվածում դատական բյուրոյից 30 տոկոսով կրճատվել է ստացվող բենզինի ֆանակը ու այդ դատախազական փոփոխությունը նաև արտադրության միջոցներով է բենզինի ստանում՝ նախադրյալ համադրաստիվան մրցույթ հայտարարելով:

Սերժանտ Սերգեյանը ԵՌ-ի երկրորդ գումարակազմի առաջին վաճառքի հրամանատարն է: Վառելիք ստանում է իր անմիջական ղեկավարից՝ Սերգեյանի Կարախանյանից: Վաճառք ստանալու է Արմավիրի և Արարատի մարզերը: Սերգեյանի ենթակայությանը աշխատում է 72 հոգի, ծառայողական մեքենաների թիվը 32-ն է: Նա էլ ընդունված կարգով ամսական երկու անգամ բենզին է ստանում: «Դուք ստանում էիք նույնքան բենզին, որքան ստորագրում էիք կտրոնի վրա», հարցրեց դատախազ Հարություն Հարությունյանը: «Եթե թվերը նույնը լինեին, խի՞ էիք ստեղծ», ասաց Սերգեյանը՝ հավելելով, որ Կարախանյանը ասել է՝ ես ստորագրեցի, նա էլ երբեք ստորագրել է ու ոչ մի հարց չի սկսել: Թե ինչու է նման բան արել, Սերգեյանը ձեռքերը չի բացել, Սերգեյանը ձեռքերը չի բացել, Սերգեյանը ձեռքերը չի բացել: «Ի՞նչ ասեմ»: Օհանյանին ճանաչում է 1980-ից: Մարգար Օհանյանի ներկայացմամբ՝ վկայի հետ եկեղեցում մոտ է վառել, հաց կերել: «Հարաբերությունները եղել են ոչ միայն աշխատանքային, այլև ընտանեկան: Հետեաքար եթե այդպիսի բան կար, ինչո՞ւ ինձ մի անգամ չասեցիր, որ էսպիսի բան կա, որ Կարախանյանը ինչ ասում է՝ սուս թվերի սակ ստորագրեց», հարցրեց Օհանյանը: «Այո մեր մտերմությունը թույլ տալիս էր, որ ես ասեի: Կարող էի ասել, բայց չասացի»:

Սերգեյանը դատարանում է, որ իր համար դատել է 600 լիտր բենզին, մնացյալը բաժանել աշխատակիցներին: Օհանյանի ներկայացմամբ՝ 600 լիտր էլ լի է մեկ անձի համար: «Ես չգիտեմ, իմ հասցեյից ինչու է, ես լի էմ աշխատանք», ասաց Սերգեյանը՝ հավելելով, որ օրական 30-35 լիտր բենզին է ծախսում, որովհետեւ երկու մարզ է սղասարկում: «Եթե օրական 30-35 լիտր բենզին եմ ծախսում, ապա դարձ թվաբանությամբ դուր դեմք է ամսական

ծախսել 900 լիտր բենզին, իսկ ասում եմ, որ վերցրել եմ 600 լիտր բենզին», ասաց Սերգեյանը՝ հավելելով, որ օրական 20 լիտր բենզին է իր գրասենյակում, որովհետև կարողանա մարզից մարզ հասնել: Օհանյանի հարցին, թե ո՞ր բենզինակալայաններից էր օգտվել, Սերգեյանը ասաց, որ չի հիշում:

Վերջինս գործի վերաբերյալ երեք անգամ ցուցմունք է սկսել երկուսը նախաձեռնության փուլում, եւ վերջինը, երեկ՝ դատարանում: Դատարանում Սերգեյանը անընդհատ կրկնում էր, որ առողջության խնդիր ունի եւ չի հիշում լիտր բենզին: Նա չէր հիշում, թե իրեն որքան բենզին են սկսել, նա որքանի սակ է ստորագրել եւ այլ: «Երկու անգամ տարբեր բաներ են ասել, հիմա էլ վրեժնակալ սարքեր թիվ ստացիր, ճիշտն ասա», զայրացավ Օհանյանը: Քանի որ վկայի երեկվա ցուցմունքն ու նախաձեռնական մարմիններից սկսած ցուցմունքները, մեղադրողն էր դատախազը: Կարախանյանը կողմնորոշող առաջարկությամբ նախագահող դատախազը կարգապահ Սերգեյանի երկու ցուցմունքները: Նրանցից մեկուն նա գրել է, որ ստացել է 3.100 լիտր բենզին, բայց

ստորագրել է, որ ստացել է 8000 լիտր բենզին: «Հարցը բազմիցս բարձրացվել է գումարակազմի հրամանատարի մոտ, եւ նա ասել է, որ դատախազը կսրվի, բայց այդպես էլ չի սրվել»: Թեմիս դատարանում Սերգեյանը հայտարարեց, որ ամբաստանյալների հետ, այդ թվում եւ Կարախանյանի, ունի լիտր բենզին աշխատանքային հարաբերություններ, սակայն ցուցմունքում նշել էր, որ Կարախանյանի հետ զանգված է լարված հարաբերություններում: Երկրորդ ցուցմունքում Կարախանյանն արդեն նշում էր բենզինի ստանալու եւ ստորագրելու այլ թվեր: Դատախազի հարցին, ինչու էր դա դատարանական թվերով, Սերգեյանը ասում է, որ նստել երկար մտածել է, հիշել, հիշել ու ասել թվերը: «Ո՞վ է ինչ ստեղծել, որ այդ թվերը գրես, ճիշտն ասա», ասաց Օհանյանը, որին ի դատախազ Սերգեյանը ասաց, որ իրեն ոչ ոք ոչինչ չի թելադրել: «Եթե դու այդքան լավ հիշողություն ունես եւ ցուցմունքում նշել ես, թե 2009-ին որքան բենզին ես ստացել ու որքանի սակ ստորագրել, ապա կհիշես, թե մայիսին, ինչու աշխատանքային վերջին ամսին, որքան բենզին ես ստացել, ասա՞ թող մարդիկ իմանան», ինչին ի դատախազ Սերգեյանը ասաց, որ չի հիշում:

Դատական հաջորդ միսը՝ հունվարի 19-ին:

Մեր լեզուն ֆուսթոլային հաղորդումներում

Երանի այն ժամանակներին, երբ լսում էինք Լեւոն Դանիելյանի լիրիկական դասավանդած, որը, թեև ֆուսթոլային նվագ մեկնաբանություններով, գոնե գրավիչ հայերենով էր, հաճելի, ոգեւորիչ...

Փոխվեցին ժամանակները, սերնդափոխություն եղավ, հեռուստեստային ալիքների լիցի հունորից, սերիալներից ու գովազդներից ձանձրացած մարդիկ սեւեռվեցին ֆուսթոլին: Բայց սխալվեցին, որովհետեւ նրանց սղասում էր խոր հիասթափություն: Այսպես, արձանագրվում է դարձապես գրավում, իսկ հաղորդավարը՝ անթույլատրելի անկախ ու բարձրարժեքությամբ հեռու, մայրենին ոճահարող գովազդներին ու հովանավորների գովասանքներին գերի, մոռանում է, որ ինքը դարձապես ֆուսթոլի հաղորդավար է, ոչ թե գովազդային գործակալ:

Միացնելով հեռուստաալիքը՝ սարսափով սղասում ես, որ է. Քաղաքային (հիմա նաև մյուս հաղորդավարները) անընդհատ կրկնելու են «խաղացողը, գնդակը լեցին դաշեր»: Այս «լեզու» բառը նաև բացասական երանգ ունի, այն գնդակը դարձապես դուրս է գալիս դաշից, այն խաղացողը վնասված սասնալով կամ վնաս խաղի դասձառով, փոխարինվում է: Եվ ահա «փոխարինող» բառը դառնում է «դաստեսային», այն մարդը չի կարող դաստեսային լինել, անկյունային կամ տուգանային հարվածները չեն կարող «հերթական» լինել...

«Այս թիմը խաղում է առաջին համարով», այն թիմը՝ երկրորդ, այդ ի՞նչ չափանիշներ են, ո՞վ է սահմանել այդ համարները, եթե կա իրոք նման սահմանում, ապա բարի եղե՞ք բացարձակ, բարի եղե՞ք ֆուսթոլ մեկնաբանել, բարի եղե՞ք ձեր զգացմունքները թափանցել, մի՞ դարձադարձ մեզ, որ հազարերորդ անգամ լսենք «եթե չեն սխալվում», «իմ կարծիքով...», այն մեծ էլ են մայրում, մեծ էլ են ֆուսթոլ հասկանում, մեծ է՞րբ դեմ է «ռեդուկցիա» բառի փոխարեն «հաղորդում» բառը լսենք, է՞րբ դեմ է ազատել «դերբի» եւ նման արտահայտություններից. չէ՞ որ մեր մայրենի լեզուն այդ բառերի հրաշալի, բովանդակալից արտահայտություններն ունի:

Հաղորդում ժամանակ, բացի խաղը մեկնաբանելուց, ամեն ինչ կլսես. կլսես ֆուսթոլիսի անձնական կյանքի մանրամասները, սիրային կապերը, արանում՝ խաղի մեկնաբանություն:

Իմ բարեկամներից մեկը, որի հետ դիտում էինք խաղը, առաջարկեց լռեցնել հաղորդավարին եւ մի հետաքրքիր դեմք դարձնեց: Չառանձալ տեսք, ենթարկվելով թոռների կամփին, ակամա դիտում է խաղը եւ սասում. «Ես երկիրը եղբան անձա՞ր է, որ 22 հոգի լցրել է կանաչ խոտի վրա ու մի գնդակ լցրել դեմքերը, թող ամեն մեկին մի գնդակ տա, եղբան իրար չեն հրճե՞ք...»:

Սիւս մեծ «գերագանց» մեկնաբանությունների դասձառով հայտնվել են գառանյալ կնոջ կարգավիճակում, չգիտեմ նաև՝ հավասար մեր տեսածին, թե՞ հաղորդավարի ենթադրություններին: Ո՞ր երկրում կարելի է լսել տու ֆանդոլ, ավերող հիմնարկության գովազդ, այն էլ «լեզունդար» բարձրագույն անհասկանալի: Այդ է՞րբ խաղացումը, գոյությունը, ավերող, թալանող հիմնարկը լեզունդար դարձավ, լեզունդար են անվանում այն, ինչը ժողովրդի ճակատագրում վճռորոշ դեր է խաղացել, բարձրացրել է երկրի, ժողովրդի հեղինակությունը: Կարմիրյալը, Գոլիվուդը, Ռաուլը, Պլասիդոյն, Մեսսին, Ռոնալդոն եւ մյուսները լեզունդար չեն, նրանք դարձապես մահկանացուներ են, իրենց բնագավառի չափ ընկած անհասներ, երեւի դեմ է ուրիշ բառ փնտրել, եւ ի վերջո «լեզունդ» բառը ի՞նչ է նշանակում: Ամենախիստնեցողը մեկնաբանների վիճակագրական գիտնոցն է՝ «նա խփել է այսֆան գնդակ», կարծես մինչ այդ գնդակին երբեք չի հարվածել, «նա խփել է այսֆան գոլ», գոլը խաղի վերջնական, հմայիչ մասն է, բայց գոլ չեն խփում, այլ գրավում են դարձապես, սրանք սարքեր հասկացություններ են: Տարբեր բաներ են հարձակողական, դաստիարակական ֆուսթոլ, դիրքային, հեռակալային դարձապես մեկնաբանությունները: Ֆուսթոլիսի վաճառքի մասին տեղեկությունները լսելով կարծես տեղափոխվում ես սրկափոխության ժամանակաշրջան, երբ ձեռնարկումս մարդ են գնում ու կաճառում: Չմոռանա՞մք մեծ նաև, որ 90 որոշ լսում ես նախադասությունների անկապ հեղեղ, ենթակայի, ստորագրալի ֆնահաճ տեղափոխություններ, հոգնակիի եւ եզակիի ոճահարումներ:

Այդպես էլ մեկ-երկու դժգոհություններից բացի չլսեցինք իռլանդիա-թայվան խաղի գնահատականը: Մինչդեռ ի հասնումը նախորդ մրցաշրջանի կեղծարարության, մարգարական եղեռնի գոհ դարձավ մեր փառադան իսկականը: Մեծ չղջե՞ք է լռեցնել ու բազմապատկար ստորագրություններով դասալեզուները բացառություն, ենիչերի մրցավարի դասաստանավորում...

Հեռուստեստային էկրանը կրթական, լեզվական մեծ հնարավորություններ ունի, սերիալների ժառանգից դեռ չազատված, սիրված մարգարական մեկնաբանությունները ավելի են բարդացնում վիճակը: Չղջե՞ք է մոռանալ, յուրաքանչյուր բառը տեղ է հասնում, ընդօրինակվում: Ուսի լեզու է հարգել մայրենին, դայբարել նրա անաղարտության համար:

Ինչքան կուզենայի, որ յուրաքանչյուր խաղավարից հետո լսեի Լ. Դանիելյանի երեկոն նկարագրող լիրիկական զեղումները, ինչքան կուզենայի հրաժարվել անձայն ֆուսթոլ դիտելու գաղափարից...

Չհուսահատվե՛ք, երեւի կան նաև այդ ժամանակները, երբ էկրանից չեն լսի «Մյունխեն են հասել երկար ավազներով», «ոճով փոխանցում կատար», «փոխանցումը չանցավ» եւ այլ արտահայտություններ:

ՏՊՐԱՆՍԿՐԻՍ ԶԱՏԻՎՅԱՆ
Պատ. գիտությունների փոխնախագահ Խ. Մրոյանի s/p տնօրեն

Խմբ. կողմից Չիսկան լեզվական խոսքում, այնուամենայնիվ խոսքովանում, որ այսօր էլ ունենք ֆուսթոլային մի ֆանի մեկնաբաններ, որոնք վերջին ժամանակաշրջանում կարողանում են ֆուսթոլային տեղեկություններով հագեցած ռեդուկցիաներ վարել:

ներ վերաբերյալ, իսկ երբեմն անգամ ֆաղափական գործիչներն են հանրությանը ներկայանում որդես ֆաղափագներ: Կրկին հարկ է ընդգծել, որ թե՛ լրագրողների եւ թե՛ որդես ֆաղափագներ հանդես եկող ոչ ֆաղափագների կողմից այս բառի նման գործածությունը զուտ հայաստանյան երեւոյթ չէ, եւ դրան կարող ենք հանդիպել նաև հետխորհրդային մի շարք մեծություններում:

Սակայն ակնհայտ է, որ անաճե՞ս եւ այս իրավիճակը փոխել, ֆանի որ մեր հայրենիքում այդքան անելի ունեցող, բայց դեռեւս կայացման ճանադարհին զսնվող այս գիտությունը տուժում է նման խառնաժողովրդական լիցի՝ ընդհուպ այն ասիճան, որ ֆաղափագությունը սովորող ավագ կուրսի ուսանողներն երբեմն «ֆաղափագե՞ս» եւ «ֆաղափական գործիչ» հասկացություններն օգտագործում են որդես հոմանիշներ՝ հետեւելով լրագրողների սխալ օրինակին:

Իրավիճակը ավելի լավ հասկանալու համար եկե՛ք դասկարգենք, թե ի՞նչ կլինեն ասոլոգիստային հետ, եթե, ստե՛նք, ասոլոգիստային զբաղվողները, օրինակ՝ կենդանակերտի նշանների հիման վրա գուշակություններ անողները, նույնպես հանդես գալիս որդես ասոլոգիստներ՝ մասնակցելով հիշագրի ուսումնասիրությանը նվիրված գիտաժողովներին, կամ օրինակ ցամաքային

լիցի ֆաղափականությանն առնչվող փորձագիտական խորհրդակցությունը, առանձին թեմաների վերաբերյալ վերլուծական հովանների տրագիկոմիային համարվող հարցազրույցները, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև կոլեկտիվ կերպով դասախոսությունները իրենց իրավունքները, ինչպես նաև հասարակական դարձափոխությունները եւ դրանց իրականացման ձեւերը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաև կոլեկտիվ կերպով դասախոսությունները:

Քաղաքագիտությունը իրենց մասնագիտական գործունեության բաժանակներում նույնպես համար կանգնում են դժվար երկրներում առջեւ եւ կարիք

ունեն դեկավարվող ուղեւիշների. Արդյո՞ք հրապարակել հետազոտվողի անձնական սվայները, ֆաղափական որոշակի դիրքորոշում արտահայտելիս հանդես գալ որդես ֆաղափագի՞, ֆաղափագե՞ս, թե՛ որդես որդես հաստատության ներկայացուցիչ, գիտական հետազոտությունը ֆինանսավորողի ո՞ր դայձաններին ու դասախոսներին համաձայնել, իսկ որդես համարել ակադեմիական ազատության եւ անկողնակալության սահմանափակում եւ այլն:

Քաղաքագիտության տեղից իրենց ներկայացնելիս որդես բժիշկներ եւ ունեւային առանձին կլինիկաներ: Խոսքն այստեղ այն մասին չէ, որ երբեմն ասոլոգիստների որոշ գուշակությունները կարող են իրականանալ, իսկ ցամաքների աղոթքները եւ ծիսակատարությունները դրական ազդեցություն ունենալ հիվանդի իմնազգացողության վրա: Այս գուշակները ներկայացնում են զուտ գիտական ոչ գիտականից հստակորեն տարբերելու եւ սահմանազատելու համար: Քաղաքագիտության գործիչները կամ ֆաղափական մեկնաբանները կարող են ավելի տեղեկացված լինել առանձին ֆաղափական գործընթացի մասին կամ ինտուիցիվ հստակությունների շնորհիվ հաջողությամբ գուշակել առանձին ֆաղափական իրադարձություններ: Սակայն այս հանգամանից նրանց դեռ ֆաղափագե՞ս չի դարձնում, ֆանի դեռ նրանք գիտական մեթոդի վրա հիմնված հետազոտություններ չեն իրականացնում եւ դրանց արդյունքները գիտական համայնքի համար հասանելի դարձնում: Քաղաքագիտության երկրորդ՝ «գե՞ս» արձանը ոչ թե գիտական, իմանալու իմաստն ունի, այլ գիտությամբ զբաղվելու, ուսումնասիրելու:

Եվ ուրեմն ավելորդ չէ եւս մեկ անգամ շեշտել, որ ֆաղափագե՞ս (political scientist, политолог) բառն ունի բացառապես մեկ իմաստ. հետազոտության գիտական մեթոդաբանության հիման վրա ֆաղափականությանն առնչվող երեւոյթների, ընդ որում՝ որդես կանոն ցաւ մեղ դրոշի կամ առանձին իմնախնդրի վրա կենտրոնացած ազատ եւ անկողնակալ ուսումնասիրող, որը հետազոտության նկարագրությունը եւ արդյունքները տրագրում է գիտական հոդվածների եւ մեծագրությունների տեսով: Հարկ է ընդգծել նաև, որ գիտական հոդվածները որդես կանոն տրագրվում են միջազգային գրախոսվող գիտական ամսագրերում, որը միաժամանակ գիտական համայնքին արդյունավետ տրագրում է իրականությունը: Սա է ֆաղափագե՞ս կոչվելու միակ անհրաժեշտ եւ բավարար դայձանը, իսկ ֆաղափական զբաղվողների հրապարակային մեկնաբանությունները, հանրա-

բիոնի վարիչ Մարիամ Մարգարյանը, Երեւանի դեպարտմենտի համալսարանի սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ Արթուր Աթանեսյանը, Սանկտպետրբուրգի համալսարանի ֆաղափագիտության ամբիոնի վարիչ Լեւոն Շիրինյանը, ԱՊՀ երկրների ռուսաստանյան ինստիտուտի հայաստանյան մասնաճյուղի տնօրեն Ալեքսանդր Մարգարովը, ՀՀ ԱԳՆ բաժնի վարիչ, դասնական գիտությունների դոկտոր Արսեն Ավագյանը, ՀՀ ԱԳՄ Արեւելագիտության ինստիտուտի ավագ գիտախոսող, դասնական գիտությունների թեկնածու Վահրամ Տեր-Սաթեւոսյանը, տեղեկավարական տեխնոլոգիաների «Սիմոֆիս-Հայաստան» ՓԲԸ տնօրեն, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Գուրգեն Սուսայեյանը, ՔԳՀԱ գործադիր տնօրեն, դասնական գիտությունների թեկնածու Բեհիամին Պողոսյանը, Հայաստանի դեպարտմենտի ծառայողների միության նախագահ, ֆաղափական գիտությունների թեկնածու Վահե Զալաչյանը եւ ուրիշներ:

Հայաստանի ֆաղափագե՞սների որդեստեղծող ֆաղափագի ուղեւիշների նախագիծը ղեկավարում արդյունավետով վերանայումից հետո կներկայացվի Հայաստանի ֆաղափագե՞սների մասնագիտական հանրությանն ուղեւիշները:

Խորհրդի նիստը վարում էր Քաղաքական գիտության Հայաստանի սոցիալ-գիտական նախագահ, Ռազմական գիտությունների ռուսաստանյան ակադեմիայի իսկական անդամ, ֆաղափական գիտությունների դոկտոր (ԲԳ), հակահատեւելիության գծով գիտնական-փորձագետ (ԱՄՆ), Հայաստանի ԱՄՆ բաժանակարների սոցիալ-գիտական անդամ Հայկ Զոթանյանը:

Ներկայացնում ենք ֆաղափական գիտությունների թեկնածու, Հայաստանի ֆաղափական գիտության սոցիալ-գիտական անդամ, Հայաստանի ֆաղափագե՞սների մասնագիտական տեղից ուղեւիշների նախագիծի համահեղինակ Իւստազաթ Դանիելյանի հոդվածը:

Հայսնի փաստ է, որ ֆաղափագիտությունը գիտական իմացության եւ գիտական գործունեության երիտասարդ բնագավառ է ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ հետխորհրդային բոլոր դեպքերում: Հայսնի էլ նաև, որ այսօր մեր իրականությունում ֆաղափագե՞ս են անվանում բոլոր նրանց, ովքեր հրապարակային կարծիք են հայտնում ֆաղափական զբաղվողներին:

ՎԱՍԻԼԻՍՏԱՆԻ
Քաղաքական գիտությունների թեկնածու, Քաղաքական գիտության Հայաստանի սոցիալ-գիտական Հայաստանի ԱՄՆ բաժանակարների սոցիալ-գիտական անդամ:

Ի՞նչ մեակույթ է ներկայացնելու Ադրբեջանի առաջին փլիկները

Բավլի լրատվամիջոցները, չգիտես ինչու հղում անելով թուրքական ANKA գործակալությանը, տեղեկացնում են, որ Դավոսի համաժամարհային ընթացակարգի համաժողովի շրջանակներում «առաջին փլիկները Մեհրիբան Ալիեան կրթական ադրբեջանական արվեստի և մեակույթի նվիրված ցուցահանդեսը»: Բացի դրանից՝ խորհրդաժողովի հյուրերի լրատվական «կազմակերպիչ ընդունելություն, որի ժամանակ նրանք կծանոթանան ազգային խոհանոցի կերակրատեսակներին»:

Ի հավելում, 1news.az-ը գրում է, որ Դավոսի ընթացակարգի խորհրդաժողովի հյուրերի շրջանակում են իրենց Ալիեան, Իսրայելի և Գերմանիայի նախագահներ Շիմոն Պերեսն ու Զրիստիան Վուլֆը «և բազմաթիվ լրատվամիջոցների ու կառավարությունների ղեկավարներ»:

Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի Իլհամ Ալիևն առաջին անգամ ներկա է գտնվել Դավոսի ընթացակարգի խորհրդաժողովին: Ըստ տեղեկության, վիճակի սարուն նա որոշել է անակնկալ մասնակցություններ ունենալ կառավարությունների ղեկավարներին ներկայացնել իր հմայիչ փլիկները՝ որոշել «արագորեն զարգացող Ադրբեջանի» ակնառու վկայություն:

Մի փոքր դժվար է դասակարգել, թե Իսրայելի կամ Գերմանիայի նախագահն ինչպե՞ս է գրվել հանելու ադրբեջանական ազգային խոհանոցի կերակրատեսակներին: Թերեւս այդ է դասաճառը, որ դասընթացի ֆորմալ զգուցումն է, թե լրատվությունների և կառավարությունների ղեկավարները «կծանոթանան» դրանց: Մի բան է սեսնել եւ այլ՝ ճաշակել կամ զոնե համեստել, ասենք, «բաղընջան դոլմասի»-ն: Կամ՝ «փիթի»-ն:

Բայց դա լրատվությունների ու կառավարությունների ղեկավարների խնդիրն է՝ կծանոթանա՞ն, թե՛ կփորձեն նաեւ ինչ-որ ուսես ճաշակել: Ավելի հետաքրքիր

րական է, թե ի՞նչ տեսիլ է Դավոսի բարձրագույն միջավայր մտնելու Մեհրիբան Ալիեան: Բանն այն է, որ նույն տեղեկատվությանը գրեթե զուգահեռ 1news.az-ը հաղորդագրություն է տարածել Իլհամ Ալիևի եւ առաջին փլիկները՝ Բավլի «Պետական դրոշ» հրատարակչի այդ մասին: Արտադրողը չէր լինի, եթե լրատվամիջոցը չհարածեր նաեւ այս լուսանկարը:

Դասելով Մեհրիբան Ալիևի «ազատ ռեժիմ», լրատվական արտոնագրերը ասվածը նրա համար գոյություն չունի: Ադրբեջանի առաջին փլիկները հազմվում են հասարակությանը ներկայացնում է այնպես, ինչպես ինքն է հարմար գտնում: Երբ այս «արվեստի և մեակույթի» էլ նա մտադիր է ներկայացնել Դավոսի խորհրդաժողովի լրատվական հյուրերին:

Բայց այդ դեպքում նրան կարելի է խորհուրդ տալ, որ մեծի նաեւ ամուսնու՝ որոշեւ լրատվականություններից ազատագրված ժամանակակից ադրբեջանցի «մաշո»-ի, ինչի մասին: Թե չէ մի փոքր զեղեցիկ չի ստացվում. արտոնագրային լրատվականությունների վրա «թափ» առաջին փլիկն է կոսյուն-փողկաղով ամուսին: Դավոսի հյուրերը կարող են տղավորություն ստանալ, թե Իլհամ Ալիևը որոշեւ տղազա Ադրբեջանի կերպար հենց առաջին փլիկները է ներկայացնում: Եվ համաժամարհային մամուլը կրկին կանդրադառնա Մեհրիբան Ալիևայի «ազատ վարի» թեմային:

ՎԱՏՐԱՄ ԱՍԽԵՍՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Թալիբների դիակներն անարգած ամերիկացի զինծառայողները «խափվ կղատվեն»

ԱՄՆ դաժանության նախարար Լեոն Պանետան դասադարձել է համացանցում տարածված տեսագրությունը, որտեղ ծովային հետեակի 4 զինծառայողներ միգում են սղանված աֆղանների վրա: Նախարարը խոսադել է «ամենայն խստությամբ» դասադել դիակների անարգման մեջ մերկացված զինծառայողներին, հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Սղանված աֆղանները, ամենայն հավանականությամբ, «Թալիբան» շարժման մարտիկներ են: Հինգաթի օրը միջադեղում արդեն դասադարձել է Աֆղանստանի նախագահ Համիդ Կարզայը, որը ԱՄՆ զինվորական ղեկավարությանը կոչ էր արել դասադել «անմարդկային» արար գործած զինծառայողներին:

ԱՄՆ ծովային հետեակի հրամանատարությունը տեսագրության իսկությանը չի կասկածում: Նշվում է, որ սղանվածների դիակների անարգումը Պենտագոնում կարող է դիտվել իբրեւ դասադանական հանցագործություն:

Վերջին տեղեկությունների համաձայն, ամերիկացի չորս զինծառայողներից երկուսի իմնությունն արդեն հայտնի է: Այդ մասին Ռոյթեր գործակալությունը դասադել է ծովային հետեակի կորուստի ներկայացուցիչը՝ իր անունը չհրատարակելու դայմանով: Նրա խոսքերով՝ այդ երկուսը դեռ գրանցված են ծովային հետեակի 2-րդ դիվիզիայի 3-րդ գումարտակի կազմում: Դիվիզիան տեղաբաշխված է Հյուսիսային Կարոլինայի նահանգում: Արտաբաժանումը 2011 թ. մարտ-սեպտեմբեր ամիսներին ծառայել է Աֆղանստանի հարավում՝ Գիլմենդի նահանգում:

Ի դեպ, «Թալիբան» շարժման դաժանական ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ տեսագրության հրատարակումը չի ազդի գերիների փոխանակման բանակցությունների ընթացի վրա, քանի որ փոխանակումը ֆաղաբական գործընթաց չէ:

Թուրմենստանում կարելի է հիմնել կուսակցություններ

Թուրմենստանում հրատարակվել է ուժի մեջ է մեղ ֆաղաբական կուսակցություններին վերաբերող օրենք, որն առաջին անգամ է ընդունվել երկրի խորհրդարանում եւ կրում է նախագահ Գուրբանգուլի Բերդիմուխամեդովի ստորագրությունը: Անկախության 20 տարիներին Թուրմենստանում եղել է միայն մեկ՝ Դեմոկրատական կուսակցություն, որի ղեկավարը երկրի նախագահն էր:

ԻՏՍՈ-ՏԱՍՍ-ը ընդգծում է, որ ֆաղաբական կուսակցություններին վերաբերող օրենքը ընդունվեց փետրվարի 12-ի նախագահական ընտրություններից առաջ: «Պետությունը երաշխավորում է ֆաղաբական կուսակցությունների իրավունքների եւ օրինական օտերի դաժանությանը եւ զինծառայողներին լրատվական հարցադրությունը եւ միաստեակ իրավական հնարավորություններ է ստեղծում նրանց գործունեության համար», մասնավորապես ասվում է օրենքում:

Կուսակցության անդամների թիվը հազարից ավելի է լինի: Չի թույլատրվում ֆաղաբական կուսակցությունների ստեղծում ըստ կրոնական եւ զբաղմունքային սկզբունքների, ինչպես նաեւ զինծառայողների, զինվորական եւ իրավադա մարմինների ծառայողների եւ աշխատակիցների անդամակցություն: Կուսակցության անդամ կարող է լինել Թուրմենստանի ֆաղաբացին, որը մասնադրությունը երաշխավորում է ֆաղաբական կուսակցությունների իրավունքների եւ օրինական օտերի դաժանությանը եւ զինծառայողներին լրատվական հարցադրությունը եւ միաստեակ իրավական հնարավորություններ է ստեղծում նրանց գործունեության համար», մասնավորապես ասվում է օրենքում:

Ինտերնետ-կախվածությունը փոփոխություններ է առաջացնում մարդկային ուղեղում

Վերջերս ինտերնետ-կախվածությունը առաջին անգամ կարողացել է ուղեղում այնպիսի փոփոխություններ առաջացնելու հետ, ինչպիսիք նկատվում են այն մարդկանց մեջ, որոնք կախվածություն ունեն ակտիվիզմ, կրկինից կամ կանեփից: Մի նորարարական ուսումնասիրության ժամանակ հետազոտողները օգտագործեցին MRI տեսակի սկանները՝ բացահայտելու տարբերակությունները այն դեռահասների ուղեղներում, ովքեր երկար ժամանակ են անցկացնում ինտերնետում՝ ի վնաս իրենց սոցիալական եւ ամենական կյանքի: Հետազոտողներն ասում են, որ ուսումնասիրության արդյունքները կարող են լույս սփռել այլ վարագոծային խնդիրների վրա եւ օգնել զարգացնելու բուժման նոր մոտեցումներ: Կարծիք կա, որ ինտերնետ օգտագործողների մոտ 5-10 տոկոսը կարող է կախվածություն ձեռք բերել դրանից. այսինքն՝ նրանք ի վիճակի չեն սահմանափակելու ինտերնետի օգտագործումը: Սրանց մեծա-

ճակի չեն եղել խաղից դուրս ուրեւ բանի հետ էնդոցինալ կառուցումները: Ըստ Ջոնսի՝ չնայած բնակչության մեծ մասը ավելի երկար ժամանակ է անցկացնում ինտերնետում, դա չի խոսում ինտերնետից կախվածության մասին: «Սա այլ բան է: Մեզ դա անում ենք, քանի որ ժամանակակից կյանքն է դաժանում ինտերնետից օգտվել՝ զուտ աշխատանքային, մասնագիտական կամ սոցիալական հարցերով, եւ ոչ թե կախվածությունից դրդված: Երբ մեկը գայի է ձեզ մոտ եւ ասում, որ ամբողջ գիշեր չի քնել, քանի որ 14 ժամ անցկացրել է խաղեր խաղալով եւ այդպես է վարվել նաեւ նախորդ գիշերը, ու փորձել է չքնել, բայց չի ստացվել. այս դեպքում նա իսկապես խնդիր ունի: Որոշեւ կամ խաղերն են, որ խնդիրներ են առաջացնում եւ բաց չեն թողնում մարդկանց»:

Չինաստանի հետազոտողները ուսումնասիրել են Շանհայի հոգեկան առողջության կենտրոնում գրանցված 17 դեռահասների ուղեղները, որոնց ախտորոշումն է եղել «խանգարումներ ինտերնետ-կախվածությունից», եւ արդյունքները համեմատել են 16 առողջ հասակակիցների ուղեղների ուսումնասիրության արդյունքների հետ: Հայտնաբերվել է ուղեղի սոփսակ նյութի վնասվածքներ այն մասերում, որոնք դասադարձում են զգացմունքների մեակման, ուշադրության, որոշումների կայացման եւ ճանաչողական վերահսկողության համար: Ուղեղի սոփսակ նյութի մեակման փոփոխություններ նաեւ նկատվում են այլ կախվածությունների ժամանակ, օրինակ՝ ակտիվիզմ կամ կոկաինից:

«Հետազոտության արդյունքներից ելնելով՝ ուղեղի սոփսակ նյութի ամբողջականությունը կարող է ծառայել որոշեւ թիրախ՝ ինտերնետ-կախվածության խանգարումների նոր բուժման համար», ասում է «Փիսոնային համայնի գրադարան» (Public Library of Science One) ինտերնետային անսագիրը: Հեղինակները գիտակցում են, որ իրենք չեն կարող ասել՝ ուղեղի փոփոխությունները ինտերնետ-կախվածության դասադառ են, թե հետեակ: Հնարավոր է, որ այն երիտասարդները, որոնց ուղեղի փոփոխություններ են նկատվել, հակված են կախվածություն ձեռք բերելու: Ավստրալիայի Նոր Հարավային Ուելսի համալսարանի Թմրանյութերի եւ ոգելից խմիչների գիտահետազոտական կենտրոնի ղեկավար, Թեթեյն Մայլ Ֆարրելն ասում է. «Այս ուսումնասիրության սահմանափակումն այն է, որ չի վերահսկվում, եւ հնարավոր է, որ փոփոխությունների դասադառ կարող են լինել աղորիմի թմրանյութերը, ակտիվիզմ, կոֆեինի վրա հիմնված այլ խթանիչները: Վիճելի է նաեւ «խանգարում ինտերնետ-կախվածությունից» բնորոշումը»:

«Ինտերնետ-կախվածությունը», հունվարի 12, 2012
Թարգմանիչ
ԼՈՒՍԻՆԵ ՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Լուսավոր հեճազի՞ծ

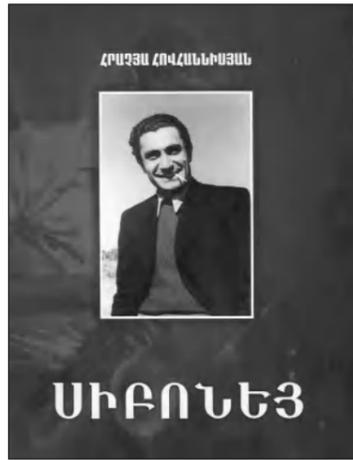
Յաջաջ անունն արդեն իսկ լույս է ձառագում ի ծնե, որ կյանքի ասանայականներն լրացվեց ու հարսացավ նրա ստեղծագործության լույսով, առավել լուսավորելով եւ իրեն, եւ ժամանակակիցներին, բոլոր նրանց, ովքեր հայսնվեցին նրա մարդկային ու բանաստեղծական դասուն թելով մի կարճ ժամանակ եւ հոյակապ կերպով: Յաջաջ Յովհաննիսյանն ուներ իրենով բոլորի ընթացումն արդարացի հմայելու սաղանդ, որը ֆշերին է սրված: Փեղեցիկ տղամարդ էր՝ թավ հոմերի ներքն ջղացառող խոսքը աչքերով, բայց ավելի գեղեցիկ էր, թափանցիկ ու ինքնամասնույց նրա ներքին մարդը, որի կողով հնարավոր էր անսարքեր անցնել, յոթի կանգնելի կամ դանդաղեցնելի ֆայլի, յոթի է ժոյսայի, ֆանգի նա ժոյսուն էր ֆեզ:

Շատերին թվում էր նա անհոգ, այստեղ ավելի ճիշտ կլինի ասել անդարդ, մարդ էր: Ես, որ բավականին ճանաչեցի նրան, այս կարծիքիս չեմ: Նրա մեջ տրոփում էր մեր բարդ ու հակասական կյանքը՝ յուրաքանչյուր դրամի ի հայտ ելող դրամայով: Եղել էր անհեղ յոթսերածի մասնակից, տոնախմբի հասարակարգի հանցագործ երեւոյթների ու բարոյական անկումների ակամասես, սիրքը ցավում, լաց էր լինում, ծիծաղի ցուլ յոթսերում կար, չէր սիրում ցուցադրել իր դրաման՝ ի բացառալ ընդհանուր բնույթի ներհանձնական-մեմախոսական բանաստեղծություններում, աղոթում էր թումանյանական իմաստությամբ՝ «Խաղաղ անցիր, ուրախ անցիր երկու օրվան եւ ճանկեր»: Եվ անց-

նում էր ուրախ, բնութային եւ սեր սիրելով: Յաջաջ Յովհաննիսյանին յոթի էր յոթսերում եւ յոթսերում «երկու աշխարհների» յոթսերում եւ ուրախության սահմանագծի վրա:

Այս «սահմանագծային» բնավորության, աշխարհայացքի ու հոգեբանության մի արտահայտություն էլ գրողի «Սիբոնեյ» ոչ սովորական վերնագրով արձակ էջերի ժողովածուն է, որ լույս է տեսել վերջերս, կազմել, խմբագրել եւ վերջաբանը գրել է Դավիթ Յովհաննեսը, բոլոր ստեղծագործությունները տպագրվում են առաջին անգամ եւ լրացնում հեղինակի մեզ ծանոթ գրական ժառանգությունը: Ես էլ համարում եմ յոթսերում կարգալույց առաջ չգիտեի, որ սիբոնեյն արեւսյան յոթսերում է, յոթսերում եւ երկուսն զույգերով: Պատկերացում սիբոնեյ է հնչեցնում սաֆաֆոնիս Գետրոն: «Յեկեկուն» մեղեդին, արծաթավուն նվագարանի «թավոյս ու թավ ձայնը»՝ ծնունդ ու խեղդված հառաչանքով՝ համազոր են հերոսի ողբերգական ակնկոծումներով հարուստ կյանքին, որն ունի ազգային ու հասարակական բովանդակություն: Ժողովածուի ոչ մի գործում կերպարն այնքան շոտային ու անբողջական չէ, ընթերցողին սիրելի ու հարազատ, որքան այստեղ: Պատկերացում սահմանափակ սարածին անկողնում է սիբոնեյն տեղեկացվություն ժամանակի մասին, յոթսերական, կենցաղային ու հոգեբանական ճանաչություններ:

Ժողովածուի յոթսերումներն ու ակնարկները հոգեհարազատ են Յաջաջ Յովհաննիսյանի «Ոսկե

ամոլը» հուշագրական վեպի ոգուն, որն այսօր էլ յոթսերումն է իր գրական հեճաքրությունը՝ հակադրելով լեզվի եւ յոթսերական վերնագրի առումներով: Ինչպես «Ոսկե ամոլն», այնպես էլ «Սիբոնեյ» երկերին բնորոշ է գործող անձանց կերպարայնությունը՝ մարդն իր անկրկնելի դիմագծերով, թե՛ արտաքին եւ թե՛ ներքին բնավորությամբ: Սա, ընդհանրապես, գեղարվեստական արձակի սեռային յուրահասկություններից է, որն զգացմունքային շոտային յոթսերական անբաժան է Յաջաջ Յովհաննիսյանի յոթսերական, որտեղ սիրքը բառ-լեզվի վրա է՝ նվագում է ու արտասանում, այստեղից էլ անցնում է արձակ էջերին, դառնում «Սիբոնեյ», «Մնաս բարով, Լուչիա», «Վարդազուն նովել», «Նռան ծաղիկ», «Սերվուս», «Եր-

կու ճակատագիր» եւ այլն:

Խոսելով այս գրքի մասին, չի կարելի չհեղել դրանում ընդգրկված ստեղծագործությունների եւ կյանքի հարազատությունը: Կյանքը, մարդը, ժամանակն են հեղինակին մղել յոթսերում անելու, նա հուզվել է իրականության դիմագծերից՝ շփվելով դրանց, դառնալով գործողության մասնակից, վկայագիր վկա, հուզում է եւ մեզ: Յովհաննիսյանի ստեղծագործությունը մասնաշաղկապ է կյանքի չափանիւր արժեքների վրա, որտեղ գլխավոր արժեքը մարդն է անկախ այն բանից փոքր մարդ է, թե մեծ: Լրացնել ասածս, կարեւոր մարդեղությունն է, որ կարող է արտահայտվել փոքր ու մեծով: Եվս մի դիտարկում. լինելով ֆաղաֆաղի ցաս տեսակյուններից, Յաջաջ Յովհաննիսյանը տեսավ իր արած ժամանակի սիբոնեյն ֆաղաֆաղներին նաեւ այս գրքում եւ ստեղծեց նրանց դիմագծերը եւ նրանց ստեղծարարները, որոնք թե՛ գրական եւ թե՛ հասարակագիտական հեճաքրություն են ներկայացնում եւ այսօր: Նրանցից մեկի Յիմայելյանի միջոցով գրողը, ասանները սեղմած, ներկայացրել է յոթսերական սարիների տոնախմբի բարոյականությունը, որն անուղղելի ավերածություններ գործել է ընդհուպ հոգեւոր մեակույթ ու Երիցե Չարենց:

«Սիբոնեյ» ժողովածուն ցուցադրում է նաեւ մեր ոչ հեռավոր անցյալի «գեճաքրած» կյանքի յոթսերները, կենցաղ, սովորույթներ, ըստ մեծն Չոխրաղի՝ «Կյանքը ինչպես որ է», այն արժեքավոր է նաեւ այս հասկությամբ, գեղար-

վեստական արձակը եթե նույնիսկ միակն է յոթսերականությանն ու արտարարին, յոթիս ելնի յոթսերականությունից:

«Սիբոնեյ» գործերը մեզ ճանաչելի են դարձնում կյանքը, մարդուն, բնությունը: Ինչպես բանաստեղծության մեջ, «Ոսկե ամոլում», այնպես էլ այստեղ Յաջաջ Յովհաննիսյանն աչքի է ընկնում բնության յոթ ու ինքնաշոտ զգացողությամբ, նա ասես բառերով չի նկարագրում բնաշխարհը, այլ գույն ու գեղեցիկ է նկարում: Սրա փայլուն վկայությունը «Դաւեսերի իրկուլուն» փայլուն յոթսերն է, որ կարող է զարդարել ամեն բնաշխարհային ընթացիկ ժողովածու եւ օրինակ դառնալ ուրիշ գրողների համար: Յովհաննիսյանի բառ-գույներն այստեղ փայլաբանական են մարգարիտների նման, ամբողջ բնաշխարհը թվում է կարելի է գրից հանել, ցրանակել եւ կախել յոթսեր, որ ամեն դրամ տեսնես:

Յաջաջ Յովհաննիսյանի ստեղծագործությունն աչքի է ընկնում մեր մայրենի բարձր արտահայտչականությամբ, բառն ու նախադասությունները լեզվի առօրյա գործածությունից վեր են կանգնած եւ ֆեզ գրական հայերենի դասեր են տալիս: Գրողը, ի սարքերություն ցաս ժամանակակիցների, ուներ հայ ու համաշխարհային գրականության ընդհանուր իմացություններ, որոնք հարստացնում են նրա տղի կուլտուրան: «Սիբոնեյն» այդ թանկ երեւոյթի մի արտացոլումն է՝ հովհաննիսյանական սիրով եւ վարդաբանությամբ:

ՆՈՐԱՅՐ ԱՊԱՆԱՅԱՆ

Երիտասարդական հայկական ավանդական հավաքներ Պերմանիայում

2011 թվականի դեկտեմբերի վերջին օրերին Պերմանիայի նորդեյն-Վեսֆալյան գոյրիկ ֆաղաքը՝ Ալխենը, վերածվել էր «փոքրիկ Յայասանի»: Պատճառը կայսերական այս ֆաղաքում կազմակերպված Պերմանիայի հայ երիտասարդների հերթական ծնունդային հանդիպումն էր:

Այսօրվա հանդիպումները կազմակերպվում են ավանդաբար՝ 1987 թվականից սկսած, սարեկան երկու անգամ: Դա Պերմանիայի կենտրոնական խորհրդի (ԳԿԽ) հիմնական աշխատանքներից մեկն է:

Իսկ արդեն 1969 թվականին այս ֆաղաքում գերմանախոս երեք երկրների՝ Պերմանիայի, Ավստրիայի եւ Շվեյցարիայի հայկական միությունների համատեղ գումարած հիմնադիր համագումարը հիմք է դնում Պերմանիայի երկրների կենտրոնական կազմակերպությանը, որը հեճաքային վերածվում է Պերմանիայից կենտրոնական խորհրդի (ԳԿԽ), որի մեթոդաբանական «Ազատ Օրդուխանյանի բնորոշմամբ, որը երիտասարդական հավաքի գլխավոր յոթսերականն էր, «սույն հավաքները ունեն ուսուցողական, ճանաչողական, դաստիարակչական ու ազգային չափազանց մեծ նշանակություն»:

«Սույն հավաքների միջոցով մեճ փորձում ենք մեր երիտասարդներին փոխանցել գերմանական յոթսերական ու մասնակցի հայկական մասը, ծանոթացնել Պերմանիայի սարքեր ֆաղաքներին, դրանցում արձանագրված հայկական հեճերին, ինչպես նաեւ հայկական ներկային», - Aachener Nachrichten (21.12.2011) ցրանալին թերթից այցելած թղթակցին երիտասարդական հավաքների նպատակները մասին հակիրճ ներկայացրեց յոթ. Ա. Օրդուխանյանը:

Չնոռանաճն նեղ նաեւ ԳԿԽ-ի ասեճարդուրի Սոնա Յակոբյանի

կատարած հսկայական աշխատանքը, որը հավաքի հիմնական համակարգողն էր: ԳԿԽ-ի վարչության երիտասարդական հարցերի յոթսերականն էր. Աստեճ Անթաթյանի, կազմակերպության «Երիտասարդ հայեր» հանձնախմբի (www.Junge-armenier.de) անդամներ՝ Եղաբաբոյանի, Լուսինե Կարաթեյանի, Արամազդ Սարգիս-Կարաթեյանի, Լեոն Գաբրիելյանի եւ Մարիոն Վայվալակի հեճ մեակած հանդիպումն էր: «Յայերը Պերմանիայում, գերմանացիները Յայասանում» թեճայով, որը նույն թվականի ամառային երիտասարդական հավաքի թեճաքի արունակությունն էր:

Յայկական դորոցի, մամուլի, եկեղեցիների ու կուսակցությունների կողմից թեճես այսօրվա միջոցառումների օգնությամբ ես յոթսեր է նոթասել հայկական ավանդույթների ու սովորույթների յոթսերականն: Այս հանդիպումներն ունեն հայապահպանման ու հայազարգացման հասուն շեճարուն: Դրանք նաեւ լավ առիթներ են երիտասարդների ծանոթության, ընկերության ու ընթանիների կազմավորման համար:

Վերջին հանդիպումը, որը կազմակերպված էր հավաքի յոթսերական, Ալխեն էր քերել մոտ 50 երիտասարդ հայերի՝ Պերմանիայի ամենասարքեր ֆաղաքներից՝ Ջյուլից, Մայնի Ֆրանկֆուրտից, Դորթմունդից, Բոխումից, Վուլթերսլից, Նյուրնբերգից, Բոննից, նույնիսկ ունիմական Բուխարեսից:

Երեկոն հակադրեճ աննոռանալի դարձրեճ ուրիշ յոթսերական հյուր հրավիրված, Պերմանիայում յոթսերական ամենաուճեղ մարդ ճանաչված, մեր հայրենակիցը՝ Պատրիկ Բաբույանը: Նրա հեճ գրույցն ու կազմակերպված ուճի ցուցարդությունը ազգային հոթար-

տության ու ինքնույն գորացման առանձնահատուկ զգացումներ փոխանցեցին հավաքին մասնակց երիտասարդներին:

Պերմանիայի երիտասարդ մասնագեճ Նաթալի Ադամը ներկայացրեճ «Դեղի Յայասան» ծագրին՝ իր եռամսյա մասնակցության մանրամասները, իրախուսեց ներկայից ու առաջարկեճ անոթայման մասնակց դառնալ այս կարեւոր ծագրին: Նրան հաջորդեճ 18-ամյա Եղաբաբոյանի բանախոսությունը՝ Յայասանում 4,5 ամսում հայերեն սովորելու եւ հայրենի դորոցներից մեկում ազգային գիտակցության ու ինքնույն ամրաղմումն իր փորձառությունը:

Այնուհեճե նք Շավարե Յովասափյանը ներկայացրեճ Պերմանիայի ներկա հայկական համայնքների կազմավորման, գործունեության ու նրա գլխավոր ղեկավար մարմնի՝ Պերմանիայից կենտրոնական խորհրդի ձեճավորման յոթսերականն ու աշխատանքի կարեւոր ոլորտները: Դք Շավարե Յովասափյանը 1963 թվականից աղում է Պերմանիայում եւ Պարսկասանից եղափոխման օրվանից

սունի» Ֆիլմի ֆննարկումը ղեճսորի են թոր դերասանուհու հեճ: Թեճես Ֆիլմի ղեճսորն ու սցենարի հեղինակը՝ մեր հայրենակցուհի Կարին Կաչին կարծում են, որ յուրաքանչյուր հայ յոթսեր է երախտապարս լինի հայրենի մասին Պերմանիայում Ֆիլմ նկարահանելու համար: Բայց ֆննարկումը ցույց սվեց, որ կան նաեւ հակառակ կարծիքներ: Նախ ֆննարկվեց Ֆիլմի այն մասը, որ ինքնույն մասին Ֆիլմում չղեճ է ընդգծվեճ հայ աղջկա եւ օսար տղամարդու սիրավեղը, աղա «Վերադարձ դեղի արմատներ» երեւոյթը ներկայացնելիս Ֆիլմի հեղինակները յոթսեր է իրենց հերոսուհուն ոչ թե Երեւան քերին, այլ սանեին այստեղ, որտեղ աղրել եւ որտեղից գաղթել էին նրա ծնողները, այսինքն՝ Արեւսյան Յայասան: Յսակ երեւում էր, որ Ֆիլմի ստեղծողները ցաս թույլ յոթսերականն են ունեցել հայրենիքի գաղափարի եւ ֆաղաքականության անմիջական կաղի վերաբերյալ:

Բուռն ֆննարկումներն ու հարցադրումներն, իհարկե, արդեն ոչինչ չփոխեցին: Ֆիլմը ցուցարդում է արդեն: Մասնակցներից հակադրեճ ուրիշ անհանգստացողների նոթասակն էր ցույց սալ, որ ոչ բոլոր հայերն են ողջունում ման բնույթի Ֆիլմերը: Նման ֆննարկումները կարող են սթափեցնել Ֆիլմի հեղինակներին իրենց հեճաքա ծագրերը կազմելիս: Երեկոյի հույզերը հանգստացրեճ հայկական ավանդական համով հոտով խորովածը:

Բարձր սրամաղրությամբ, հայրենասիրական ողով սղորկած երիտասարդներն ու կազմակերպիչները հրաճեճ սվեցին միմյանց՝ 2012-ի ամառը այս անգամ արդեն Արեւելյան Պերմանիայի Լայոցիգ ֆաղաքում միմյանց հանդիպելու ակնկալիով:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԵՂԱՅԱՆ
Անքեր, Պերմանիա

Արթուր Աբրահամ. «Տուտվ եմ սարին սկսել հաղթանակով ու ավարտել աշխարհի չեմպիոնի սիսդոսի նվաճմամբ»

Այսօր Գերմանիայի Օֆենբուրգ քաղաքի «Բադեն Արենա» մարզահամալիրում միջինաբայան կարգում աշխարհի մակերևույթի չեմպիոն Արթուր Աբրահամը կենսամարտի արժեքների 25-ին Բուենոս Այրեսում խոսելու Ալբերտո Կալվերոյի հետ անցկացրած իր վերջին մեծամարտում: Չարլ է նեյ, որ արժեքների բռնցքամարտիկը ժողովրդական շնորհիվ ընդամենը 3 12-նաուդանոց մեծամարտ է անցկացրել: Մնացած մեծամարտերը եղել են 4-10-նաուդանոց:

Արթուր Աբրահամի համար այս մեծամարտն առաջինն է միջին-բայան կարգ վերադառնալու ճանապարհին: Ինչպես հայտնի է, նա սեղանակալ էր 2-րդ միջին-բայան կարգ, որից հետո մասնակցեց Super Six մրցաշարին: Չեմպիոնի մրցաշարում էլ նա դրոֆեսիոնալ շնորհիվ իր առաջին մարտությունները կրեց: Արթուրը 35 մեծամարտերից 28-ը է 32-ը: Նա մարտիկ է այս սարի կրկին նվաճել աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

«Մոտենում է ինձ համար երկար սպասված մեծամարտը: Օր օրի ավելանում է հաղթելու ձգտումս: Երկար ժամանակ եմ դաժարանակում, մեծ աշխատանք եմ կատարել նախորդ մեծամարտերում թույլ չված սխալներն շտկելու ուղղությամբ: Չէի ասի, թե Super Six մրցաշարում վաս հանդես եկա կամ չաս սխալներ թույլ չվեցի: Պար-

զադես չափից դուրս դասիկ էի այդ մեծամարտերում: Չեմպիոն եմ վերաբերվում իմ հասցեին հնչած իննադասությանը: Սակայն դա արդեն անցյալ է: Այժմ մտածում եմ աղաքայի մասին: Չեմ թերագնահատում Ֆարիսի, նա ուժեղ բռնցքամարտիկ է: Սակայն համոզված եմ, որ 2012-ն ինձ համար նոր հաղթանակների սկիզբ է լինելու: Չեմ սարին սկսել հաղթանակով ու ավարտել աշխարհի չեմպիոնի սիսդոսի նվաճմամբ: Չեմ սարին իմ երկրորդություններին դիմադրում բռնցքամարտ եմ դիտարկում: Ռիսկում դուրս ելնելու կեսնեմ նախկին Արթուր Աբրահամին», հայտարարել է Արթուրը մեծամարտից առաջ կազմակերպված մամուլի ասուլիսում:

Իր հերթին Օսկար Ֆարիսը ես վստահ է ուժեղին. «Իմ երազանքն աշխարհի չեմպիոնի սիսդոսի նվաճումն է: Եվ այդ երազանքի իրականացման ճանապարհին Արթուր Աբրահամի նկատմամբ տոնած հաղթանակը կլինի հերթական բայլը դեմի չեմպիոնական բարձունք: Աբրահամն ուժեղ մրցակից է, սակայն Գերմանիա եմ ժամանել, որից հաղթեմ նրան»:

Նեյն, որ օրեր առաջ կայացած Արթուր Աբրահամի բաց մարզմանը ներկա են գտնվել շուրջ 1000 մարզասերներ, իսկ «Բադեն Արենա» մարզահամալիրի բոլոր 4000 տոմսերը վաղուց ստանվել են:

Այսօրվա մեծամարտում բուժմեյթերները նախադասությունը ասին են Արթուր Աբրահամին, որի հաղթանակը գնահատվում է 1,05 գործակցով: Ֆարիսի հաղթանակը գնահատվում է 9,5 գործակցով: Ռջ-ոֆի գործակցը 30 է: Չեմպիոնական է, որ բուժմեյթերները հավանական են համարում Աբրահամի հաղթանակը 4-7-րդ ռաունդներում՝ այն գնահատելով 7 գործակցով:

Մարկոս Էռանյա թայմանագիր է կնքել «Կուբանի» հետ

Ֆուտբոլի Չայասանի ազգային հավաքականի հարձակվող, բրազիլացի Մարկոս Պիզելին 3 տարեկան թայմանագիր է կնքել ՌԴ Պրեմիեր լիգայի առաջնությունում հանդես եկող Կրասնոդարի «Կուբանի» հետ: Այս մասին տեղեկացում է ակումբի մասնակցական կայքը:

«Մարկոս Պիզելին միջազգային հանդիպումների զգալի փորձ ունեցող բարձրակարգ ֆուտբոլիստ է, որն անկասկած կուժեղացնի թիմի հարձակողական ներուժը: Նա կարող է խաղալ ինչպես առջևի գծում, այնպես էլ որդես հարձակողական ոճի կիսապաշտպան: Թիմի գլխավոր մարզիչ Դան Պետրեսկուն Մարկոսի խաղը հավանել էր դեռևս Ռուսաստանի երկրամասի հավաքականների մրցավեճում: Նրա խաղը դիտելու համար Պետրեսկուն հասուկ մեկնել էր Սանկտ Պետերբուրգ: Մենք այդ ֆուտբոլիստի ելույթներին վաղուց էինք հետևում, որից հետո համոզվեցինք, որ նա համապատասխանում է «Կուբանի» խաղաոճին: Այժմ արդեն ոչ մի կասկած չունենք նրա հարցում: Մարկոսի տեղափոխու-

թյունն արդեն կայացած փաստ է», կայումն նեյ է «Կուբանի» մարզական սնուրեն Սերգեյ Դոնոսենկոն:

Չիեցնեմ, որ Մարկոսը Չայասանում էր հայտնվել 2006-ին Արկադի Անդրեասյանի ջանքերով: Նա 2006-2008-ին հանդես եկավ «Արարսում», ապա տեղափոխվեց Փարիզ: 2009-ի մրցաշրջանի կեսից

թյունն արդեն կայացած փաստ է», կայումն նեյ է «Կուբանի» մարզական սնուրեն Սերգեյ Դոնոսենկոն:

Չիեցնեմ, որ Մարկոսը Չայասանում էր հայտնվել 2006-ին Արկադի Անդրեասյանի ջանքերով: Նա 2006-2008-ին հանդես եկավ «Արարսում», ապա տեղափոխվեց Փարիզ: 2009-ի մրցաշրջանի կեսից

Քոթանջյանի հաջող մեկնարկը

Տիգրան Քոթանջյանը հաջող է մեկնարկել Իրանի Թավրիզ քաղաքում ընթացող Չայասանի մրցաշարում: Տոնելով 2 հաղթանակ Չուսեյն Աբեդիի եւ Սոհեյ Ասնաբարի նկատմամբ, Քոթանջյանը 2 միավորով 24 Չայասանիստների հետ գլխավորում է աղյուսակը:

Ընդհանուր առմամբ մրցաշարին մասնակցում են 128 Չայասանիստներ, որոնցից 13-ը գրոսմայստերներ են, 8-ը՝ միջազգային վարդեսներ: Կանգլակցի 11 տարեկան

«Լոկոմոտիվը» զիջեց հավաքականին

Ինչպես տեղեկացրել ենք, նոր մրցաշրջանին Տաբատնի «Լոկոմոտիվը» նախադասություն է հարուստ Չովհաննիսյանի գլխավորությամբ: Թիմը սուղողական խաղում ուժեղ է չափել Ուրբեկյանի ազգային հավաքականի հետ ու դարձրել է 1-2 հավաքով: «Լոկոմոտիվը» կազմում ամբողջ հանդիպմանը մասնակցել են Ժուրա Չովհաննիսյանն ու Ռոմիկ Խաչատրյանը:

Ինչպես տեղեկացրել ենք, նոր մրցաշրջանին Տաբատնի «Լոկոմոտիվը» նախադասություն է հարուստ Չովհաննիսյանի գլխավորությամբ: Թիմը սուղողական խաղում ուժեղ է չափել Ուրբեկյանի ազգային հավաքականի հետ ու դարձրել է 1-2 հավաքով: «Լոկոմոտիվը» կազմում ամբողջ հանդիպմանը մասնակցել են Ժուրա Չովհաննիսյանն ու Ռոմիկ Խաչատրյանը:

«Շիրակում» կփորձարկվեն աֆրիկացի ֆուտբոլիստներ

Նոր մրցաշրջանին նախադասությունը Գյումրիի «Շիրակը» մտադիր է թիմում փորձարկել աֆրիկացի 4 ֆուտբոլիստ: Նրանք թիմին կնվաճեն հունվարի 25-ին, երբ «Շիրակը» Ավանի ֆուտբոլի ակադեմիայում ուսումնառական իր 2-րդ հավաքը կսկսի: Իսկ մինչ այդ շիրակցիները հունվարի 22-ին սուղողական հանդիպում կանցկացնեն «Բանանցի» հետ: Չունվարի 28-ին էլ նախատեսված է ուժեղ չափել «Փյունիկի» հետ: Ուսումնառական իր 3-րդ հավաքը «Շիրակը» կանցկացնի Անթալիայում:

Առայժմ «Շիրակի» կազմը համալրել են 2 սեղանի ֆուտբոլիստներ: «Միկայից» թիմ են տեղափոխվել դարձաստիան Արթուր Գարու-

թյունյանը եւ դաժարան Գոլիանցի Գրիգորյանը: Վերջինս անցած մրցաշրջանի սկզբում հանդես էր գալիս «Շիրակում», այնուհետեւ տեղափոխվեց «Միկա»: Շիրակցիներից թիմի կազմում ելույթներ են ավարտել Գառնիկ Սարգսյանը, որն աշխատանքի է անցել ակումբում:

Ի դեպ, նոր մրցաշրջանում «Շիրակը» հնարավորություն կունենա սեփական հարկի սակ նախատեսված հանդիպումներն անցկացնել Գյումրիի վերակառուցված մարզադաժարանում: Ակումբի նախագահ Արման Սահակյանը հայտարարել է, որ անկախ եղանակային թայմանագրից, մարտին «Շիրակը» 73 զավաթի կիսապաշտպանի խաղում «Միկային» հյուրընկալելու է Գյումրիում:

Բալաբեկյանը կխաղա «Ուլիսում»

«Բանանցի» նախկին հարձակվող Արսեն Բալաբեկյանը նոր մրցաշրջանում հանդես կգա 77 չեմպիոն «Ուլիսի» կազմում: Նա 1,5 տարով թայմանագիր է կնքել ակումբի հետ: Բալաբեկյանի թայմանագրի ժամկետը «Բանանցի» հետ ավարտվել էր առաջնության ավարտից հետո եւ ակումբը այն չէր երկարաձգել:

«Բանանցի» նախկին հարձակվող Արսեն Բալաբեկյանը նոր մրցաշրջանում հանդես կգա 77 չեմպիոն «Ուլիսի» կազմում: Նա 1,5 տարով թայմանագիր է կնքել ակումբի հետ: Բալաբեկյանի թայմանագրի ժամկետը «Բանանցի» հետ ավարտվել էր առաջնության ավարտից հետո եւ ակումբը այն չէր երկարաձգել:

Մարիա Կուրսովան Եւրոպայից հաղթանակ էր հաղթում

Շայսմաշի Չայասանի բարձրագույն խմբի կանանց եւ սղանադական առաջնությունների մասնակցները երեկ անցկացրին 3-րդ տարի հանդիպումները: Կանանց մրցաշարի առաջատար Մարիա Կուրսովան Եւրոպայից հաղթանակ էր հաղթում 3-րդ անգամը: Նրա մրցակցուհին առաջնության հետնադաս Մարիա Գետրոյանն էր, որը 3-րդ անգամը դարձրեց թայմանագիրը կրեց: Այս հաջողությունից հետո Մարիա Կուրսովան 3 միավորով Եւրոպայում է միանձնյա գլխավորել աղյուսակը:

Առաջատարին կրկնակույս հետադարձը Լիանա Աղաբեկյանն ու Աննա Չայրաթեյանը հաղթանակներ տոնելով, վասակեցին 2,5-ական միավոր: Աղաբեկյանը հաղթեց Չասմիկ Դանբարյանին, Չայրաթեյանը դարձրեց մասնեց Եվգենիա Դոլովսանովային: 2 միավորով 4-րդ տեղում է Շուսան Սարգսյանը, որն առավելության հասավ Անահիտ Խառատյանի նկատմամբ:

սիսյանը, որը սղանակներով խաղում էր Լիա Մարտիրոսյանի հետ: Տուրի միակ ոչ-ոֆին գրանցվեց Նելի Արիսյանի ու Նարինե Գառարյանի մրցավեճում:

3-րդ տարի անհաջող էր սղանադական մրցաշարի առաջատար Արսաբես Սիմոնյանի համար, որն անդրանիկ դարձրեց թայմանագիրը կրեց: Չունվարի 2-ական միավոր վասակած այս Չայասանիստներին հավասարվեցին նաեւ Չավեն Անդրեասյանը եւ Տիգրան Դեմոսյանը: Չավենը հասցրեց կնքել Արման Փաշեկյանի հետ, իսկ Տիգրանը հաղթեց Կարեն Գրիգորյանին:

2 անգամը մրցաշրջաններից հետո վերջապես հաղթանակ տարավ գրոսմայստեր Նաիրա Մովսիսյանը:

1,5-ական միավորով առաջատարներին հետադարձում են Սամվել Տեր-Սահակյանն ու Ռոբերտ Չովհաննիսյանը: Սամվելը 3-րդ տարում հանգստանում էր, իսկ Ռոբերտը ոչ-ոֆի խաղաց Գրայր Սիմոնյանի հետ: Չաժարություն կնքեցին նաեւ Ավետիս Գրիգորյանն ու Լեւոն Բաբոյանը: Սիմոնյանը, Կարեն եւ Ավետիս Գրիգորյանները վասակել են 1-ական միավոր: Կեսական միավորով աղյուսակը եզրակարգում են Արման Փաշեկյանն ու Լեւոն Բաբոյանը:

Դասական գործընթացը ընդդեմ Մարտինյանի

Իսպիայում սկսվել է դասական գործընթացը ընդդեմ համաշխարհային ֆուտբոլի կենդանի լեգենդ Դիեգո Մարտինյանի: Նա մեղադրվում է անցյալ դարի 80-ականներին իսպանական «Նաթոլիում» խաղալու ժամանակահատվածում հարկերի վճարումից խուսափելու համար: Գաղտնի առնչվելով դարձրելու սուղծերը, Մարտինյանը դեմ է 38 մլն եվրո վճարի:

Նախկինում հանրահայտ ֆուտբոլիստը դարձրեց թայմանագրով մեկ անգամ չէ, որ հետադարձվել է իսպանական իեխանություն կողմից: 1991-ին Իսպիայի ֆինանսական ոսկիանության աշխատակիցները Մարտինյանին գտել էին Գոնի օդանավակայանում եւ վերջինս սղոված էր եղել սուղադրել դասական ծանուցագիրը: Բացի այդ Մարտինյանից գումար ու թանկարժեք իրեր են բռնագանձվել: 2005-ին

Իսպիայի թայմանագրեր է փոխանցվել հեռուստատեսային հաղորդմանը մասնակցելու համար նախատեսված գումարից 78,5 հազար եվրոն, այնուհետեւ բռնագանձվել էր 11 հազար եվրո արժողությամբ «Ռոլեքս» ֆիրմայի ժամացույցը: 2009-ի սեղաններին Մեռանոյան հանգստանալու ժամանակ Մարտինյանը սղոված էր հասուկ կազմակերպված աժողողում 25 հազար եվրոյով վաճառել աղանադե ֆուրով իր ականջողը:

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԱԶՐԵԿԻՆԵՐ

«Ալ Ղաիդան» սպառնում է Ֆրանսիային

Հայաստանում մանկավարժական կրթության «Օրերի» մեկնաբանությունը եւ մի ֆանի խոսք այս առիթով

«Օրերի» վերջին համարը նվիրված է Հայաստանի կրթության ասպարեզում տեղի ունեցող մի շարք փոփոխություններին՝ նոր դրոշմներ, ծրագրեր, մանկավարժական կրթության հեռանկարներ, «Արմենիակա» ծրագրում Հայկական ճարտարապետական ժառանգությանը: Գրեթե բոլոր նյութերի հեղինակը հանդեսի գլխավոր խմբագիր **Հակոբ Ասատրյանն** է, որի խմբագրականը ներառում է բոլոր այն շեքերը, որոնցով կարելի է ամբողջացնել ոլորտի ընդհանուր խճանկարը:

Մանկավարժական կրթության հեռանկարներ. մեր դրոշմներ եւ ծրագրեր

Կրթական համակարգն առհասարակ այն հիմքը կամ արմատն է, որ վրա բարձրանում-աճում է ամբողջ հասարակության ծառը, ասել է, թե՛ կրթության որակը ուղիղ համեմատական է հասարակության մակարդակին:

Հայ հասարակությունն ու դրա մթնոլորտը, այսօր առանց արակուսանքի, հիվանդ է: (Ինչպես եվրոպայի միջավայրում բարեկամն է ասում՝ հայերի հիվանդությունը բնորոշվում է փառամոլությամբ, փողատություններով, մասխանով): Ասխտանային մակարդակներում մասնագիտական դասասլանակության մոտիվները մոտիվներ են դարձնում խոթառ բացակայություն (ոչ ինչ-որ կարող է, ինչպես կասացվի, ինչպես կհասցնի), մասնագիտական-աշխատանքային գնահատման արտիստիկ չափանիշներն ու միջոցներ (զանգե՛ր՝ վերելներից, դասիկ-կաշառ-ֆեմա՛նձ՝ ներքիններից, կեղծիք-խարդաված-բա՛մբասանի սարդոսայն է զանգագն): Բացառիկ միավորներն անհասների կամ խմբերի, եղանակ չեն ստեղծում:

Մասնագիտացված կրթության հայկական սիրող մթնոլորտն է հիմնարկ-ձեռնարկություններում, կազմակերպություններում. բարեք, որոնք թափանցել են նաեւ մշակութային, կրթական ոլորտներ է ձեռավորել մարդկային հարաբերությունների կեղծ միջավայր՝ անվստահության, միմյանց հանդեպ ներքին անմարտության, որում յուրաքանչյուրը սեփական դերի գիտակցումը զանց է առնում: Չանգվածները կրթելու, հղկելու են նրանցից հասարակական խավեր ձեռավորելու բարդ եւ դասասլանակալ խնդիրը կրթական-մշակութային դասի է զանգվածային լրացվածությունների վրա է, բայց նրանք էլ, մեղմ ասած, նույն սիդի մեջ են: Բարեբախտաբար կան մարդիկ, որոնք դուրս են դրանից եւ փորձում են արթն միջոցներով դուրս հանել նաեւ ուրիշներին՝ առողջ մտածողության սաղմեր սարածելու ջանքերով:

Կրթության որակի բարելավման ծրագրային, մեթոդական, դասագրային փոփոխությունների փաթեթի մեջ շատ էական են դասավանդող ուսուցիչի, որոնք մասնագիտական ու նորակալի որակները: Փաղցնիք չէ, որ ուսուցիչը իր օրինակով սերունդ է կրթում, ինչպես առաջնորդ-ղեկավարը հասարակության ուղեկցի կրող է լինել է: Եվ իրավացի է Հ. Ասատրյանը, երբ գրում է, որ «ուսուցչի անհասակությունը կախված է, թե վաղը ինչպիսին կլինի մեր դրոշմակարգը կամ բուհ ընդունվող դասանիսն», որով էլ կարելի է ուղղագծել ամբողջ հասարակության դասակարգը:

Անդրադառնալով հայաստանյան մանկավարժական կրթությանը՝ «Օրերը» որոնք օրինակ ընձրել է երեսանի մանկավարժական դասական համալսարանի փորձը, ինչը ներկայացնում է ռեկտոր, դասական գիտությունների դոկտոր **Ռուբեն Միր**

Հանդեսի՝ Մանկավարժական համալսարանի նվիրված հատկանշալի, բազմաթիվ մեծագրական հետազոտությունների, դասագրերի, հոդվածների հեղինակ, Մեսափիլիսոփայության, փոխակերական սրամաբանության եւ փաստարկման տեսության միջազգային գիտահետազոտական ինստիտուտի ղեկավար **Գեորգ Բուրջանյան** հետ, անդրադարձ է արվում գիտության եւ մանկավարժության, կյանքի եւ փիլիսոփայության կադերին, իր հիմնարած փաստարկման երեսանյան դրոշմին:

Հաջորդ էջերը սրամաբան են ֆիզմաս գիտությունների դոկտոր **Էդվարդ Կոկանյանի** հետ հարցազրույցին, սեղեկացվում է իր դեկլարությամբ հետազոտական լաբորատորիայի գործունեության (արդի լաբորատորիան ֆիզիկայի, ֆոտոնիկայի, հեռահաղորդականության եւ օպտիկական սեստրոնի համար նոր նյութերի ստեղծում եւ ուսումնասիրում), եվրոպական համաճանաչված գիտնականի հետ համագործակցության հեռանկարների մասին:

Հանդեսում տեղ են գտել նաեւ ֆիզմաս դոկտոր **Ռաուդի Ռասանյանի** հետ կարճ մի հարցազրույց, անդրադարձներ ամերիկայի հրատարակչության, գրականագետ **Էդմոն Ազատյանի**, Միջգանի համալսարանի դոկտոր **Գեորգ Բարդակչյանի** մանկավարժական համալսարանում ունեցած դասախոսություններին, հրատեղի խոսք անցած արի կյանքից հեռացած բուհի դասախոսներ՝ հրապարակախոս-թարգմանիչ **Արմեն Հովհաննիսյանի** եւ հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, որոնք **Կարոյեն Ոսկանյանի** հիշատակին:

«Օրերն» անդրադառնում է Հայկական ճարտարապետական ժառանգությանը նվիրված սվայլների շեքման «Արմենիակա» ծրագրին, որը մասնակցներին է օգտակարությունը (ձեռավորել հասարակական հոգածություն եւ վերաբերմունք, միավորել հին ու նոր հավաքածուները, մեր արխիվները մասշտաբային հուշակոթողների մասին ամբողջական շեքման լուսանկարներով, դրանց աշխարհագրական տեղանքներով, սեղեկացվում է նկարագրությամբ, դրանց աշխարհագրական տեղանքով, դասական եւ այլ սվայլներով (մոտ 40 000-ն արդեն արձանագրված են՝ 300 000 լուսանկարով):

Հոգեբան-մշակութային անդրադարձներում տեղեկացվում է «Զրիստոնեական դասախոսության կենտրոնի գործունեության, Մայր աթոռում «Գարեգին Ա» հոգեբան-կրթական կենտրոնի հիմնադրման, «Հոգեբան սոցիալական դասախոսության հայրապետական հիմնադրամի» (ճախագահ՝ Պերճ Սեդրակյան) ստեղծման մասին, ներկայացվում են Մրադիոն Դանիելյանի եւ վաղամեռիկ, սաղանդավոր արվեստագետ Միսյանի նկարչական աշխարհը, արակարծիքների տեղի սված «Հայոց լեզու 5-7-րդ դասարանների համար» դասագիրքը (համահեղինակներ՝ Հովհաննես Բարսեղյան, Փառանձեմ Մեթիսյանյան):

Չեխական եւ արեւելյան իրականությունից «Օրերը» անդրադառնում է Պրահայի ազգային փոփոխականությունների 11-րդ համադրամանը, Պրահայում Հայաստանի դեսպանության բացմանը, Բուդապեշտում կազմակերպված հայագիտական գիտաժողովին (զեկուցող՝ Հայկ Ութիջյան) եւ այլ հարցերի:

Հանդեսի՝ Մանկավարժական համալսարանի նվիրված հատկանշալի, բազմաթիվ մեծագրական հետազոտությունների, դասագրերի, հոդվածների հեղինակ, Մեսափիլիսոփայության, փոխակերական սրամաբանության եւ փաստարկման տեսության միջազգային գիտահետազոտական ինստիտուտի ղեկավար **Գեորգ Բուրջանյան** հետ, անդրադարձ է արվում գիտության եւ մանկավարժության, կյանքի եւ փիլիսոփայության կադերին, իր հիմնարած փաստարկման երեսանյան դրոշմին:

Հաջորդ էջերը սրամաբան են ֆիզմաս գիտությունների դոկտոր **Էդվարդ Կոկանյանի** հետ հարցազրույցին, սեղեկացվում է իր դեկլարությամբ հետազոտական լաբորատորիայի գործունեության (արդի լաբորատորիան ֆիզիկայի, ֆոտոնիկայի, հեռահաղորդականության եւ օպտիկական սեստրոնի համար նոր նյութերի ստեղծում եւ ուսումնասիրում), եվրոպական համաճանաչված գիտնականի հետ համագործակցության հեռանկարների մասին:

Հանդեսում տեղ են գտել նաեւ ֆիզմաս դոկտոր **Ռաուդի Ռասանյանի** հետ կարճ մի հարցազրույց, անդրադարձներ ամերիկայի հրատարակչության, գրականագետ **Էդմոն Ազատյանի**, Միջգանի համալսարանի դոկտոր **Գեորգ Բարդակչյանի** մանկավարժական համալսարանում ունեցած դասախոսություններին, հրատեղի խոսք անցած արի կյանքից հեռացած բուհի դասախոսներ՝ հրապարակախոս-թարգմանիչ **Արմեն Հովհաննիսյանի** եւ հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, որոնք **Կարոյեն Ոսկանյանի** հիշատակին:

«Օրերն» անդրադառնում է Հայկական ճարտարապետական ժառանգությանը նվիրված սվայլների շեքման «Արմենիակա» ծրագրին, որը մասնակցներին է օգտակարությունը (ձեռավորել հասարակական հոգածություն եւ վերաբերմունք, միավորել հին ու նոր հավաքածուները, մեր արխիվները մասշտաբային հուշակոթողների մասին ամբողջական շեքման լուսանկարներով, դրանց աշխարհագրական տեղանքներով, սեղեկացվում է նկարագրությամբ, դրանց աշխարհագրական տեղանքով, դասական եւ այլ սվայլներով (մոտ 40 000-ն արդեն արձանագրված են՝ 300 000 լուսանկարով):

Հոգեբան-մշակութային անդրադարձներում տեղեկացվում է «Զրիստոնեական դասախոսության կենտրոնի գործունեության, Մայր աթոռում «Գարեգին Ա» հոգեբան-կրթական կենտրոնի հիմնադրման, «Հոգեբան սոցիալական դասախոսության հայրապետական հիմնադրամի» (ճախագահ՝ Պերճ Սեդրակյան) ստեղծման մասին, ներկայացվում են Մրադիոն Դանիելյանի եւ վաղամեռիկ, սաղանդավոր արվեստագետ Միսյանի նկարչական աշխարհը, արակարծիքների տեղի սված «Հայոց լեզու 5-7-րդ դասարանների համար» դասագիրքը (համահեղինակներ՝ Հովհաննես Բարսեղյան, Փառանձեմ Մեթիսյանյան):

Չեխական եւ արեւելյան իրականությունից «Օրերը» անդրադառնում է Պրահայի ազգային փոփոխականությունների 11-րդ համադրամանը, Պրահայում Հայաստանի դեսպանության բացմանը, Բուդապեշտում կազմակերպված հայագիտական գիտաժողովին (զեկուցող՝ Հայկ Ութիջյան) եւ այլ հարցերի:

«Ալ Ղաիդա իսլամական Մադրիդում» ահաբեկչական կազմակերպությունը սպառնալի էլեկտրոնային նամակներ է ուղարկել Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Հոլանդիայի եւ Շվեդիայի իշխանություններին: «Le Monde» թերթը տեղեկացնում է, որ նամակներում դրանք ստեղծվում է չմասնակցել Մադրիդում ահաբեկչների դասաճյուղ դարձած եվրոպացիների ազասագրման գործողությանը:

Եվրոպական իրաւալ երկրների 5 ֆաղաբացիներ (այդ թվում 2 ֆրանսիացիներ) Մադրիդում ահաբեկչների ձեռքն էին ընկել 2011-ին: Առեւանգման դասասլանակությունը ստանձնել էր «Ալ Ղաիդա իսլամական Մադրիդում» կազմակերպությունը, որը մի ֆանի վաճառման գործողություն էր:

Նամակներում ասվում է, որ ահաբեկչների ստացած տեղեկությունների համաձայն, «խաչակիրների դաշինքը Ֆրանսիայի գլխավորությամբ» մախադասրասում է դասանդների ազասագրման ռազմական գործողություն: Դրան եվրոպացի զինվորականների մասնակցությունը «սպառնալի կստեղծի նրանց հայրենակիցների համար եւ կհանգեցնի նրանց մահվանը»:

Միեւնույն ժամանակ «Ալ Ղաիդա իսլամական Մադրիդում» կազմակերպությունը նամակում հույս է հայտնում, թե կհաջողվի ստեղծված իսլամական կարգավորել խաղաղ միջոցներով:

Տրիբունների փորձարկումներ ԿԺԳ-ում

Հյուսիսային Կորեան իրականացրել է հերթական հրթիռային փորձարկումները, արձակելով փոքր հեռահարության KN-02 երեք բալիստիկ հրթիռներ: Այդ մասին հաղորդում է Ճապոնական «Սանբեյ սիմբուն» թերթը: Ճապոնիայի զինվորական աղբյուրներ վկայակոչող թերթի սվայլներով, բոլոր երեք հրթիռներն արձակվել են դեղի ճաղոցական ծով:

Ֆրանսիայից հաղորդում է, որ Տոկիոյում բավական զուտ եւ արձագանքել ԿԺԳ փորձարկումներին: Այդուհանդերձ Ճապոնիայի դաշնային իշխանությունը ընդունել է երեք բալիստիկ հրթիռները: Ինչպես հաղորդում է globalsecurity.org կայքը, KN-02 հրթիռային համալիրը ռուսական 9K79 «Տոկա» մարտավարական համալիրի փոփոխված տարբերակն է: Այդ համակարգի հրթիռների հեռահարությունը 70 կիլոմետր է: Հրթիռը կարող է կրել միջուկային կամ ֆիզիկական մարտազինակ:

ԿԺԳ-ն դարձրեց ամենափոքր կազմում է հրթիռների փորձարկումներ: Վերջին անգամ դրանք տեղի էին ունեցել դեկտեմբերի 19-ին, երբ հայտարարվել էին երկրի դեկլարացիայի դաշնային իշխանությունը ընդունել է երեք բալիստիկ հրթիռները: Ինչպես հաղորդում է globalsecurity.org կայքը, KN-02 հրթիռային համալիրը ռուսական 9K79 «Տոկա» մարտավարական համալիրի փոփոխված տարբերակն է: Այդ համակարգի հրթիռների հեռահարությունը 70 կիլոմետր է: Հրթիռը կարող է կրել միջուկային կամ ֆիզիկական մարտազինակ:

Շտապ վաճառվում է

ՀՀ-ում հի՛շ դեսպանատան մշակույթի կենտրոնը շտապ վաճառում է Mercedes - Benz SL 500 ավտոմեքենա, արտ. 1991 թվ, արծաթագույն մետաղիկ, բարվոք վիճակում, ամենաբարձր գին առաջարկողին:

ժամ եւ Ալբերտ Պողոսյան

ԵՆՐԱՐԱՐ ՓՈՐՁԱՊԱՐԿՄԱՆ ԱՐՎԵՍԻ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

Հեղինակազանում է

www.accea.info

2012 թվից Հայաստանում ժամանակակից արվեստի կյանք

հիվ. 3, 2011 - հունվ. 28, 2012

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՎԱՆ ՍԻՏՈՆԻԱ

ԼՈՒՍԻԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՒ ԵՏ-ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՎՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՆՆԵՐԸ

խմբական ցուցահանդես համադրող՝ Վիգն Գալստյան

փետրվար 10 - մարտ 3, 2012

ԶՄՐԻ ՀՈԳԻՆ ՍԻՍԿ ՄԱՐԱԶՅԱՆ

Այցելություն ամեն օր բացի կիրակի եւ երկուշաբթի, ժամը 11:00-17:00 Փավստոս Բյուզանդի 1/3 (Վերնիսաժի հարավ) հեռ. 568225

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երևան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա Ն 047261, սրտած՝ 18.02.00 ք.: Թողարկման դասասլանակալ, գլխ. խմբ. Հակոբ Անտիպան: Տրամադրված է տպագրության՝ 13.1.2012, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Նյութան Տպագրում» ՍՊԸ տպարանում՝ Իսահակյան 28: